KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
EKONOMİ VE ENERJİ
BAKANLIĞI

Türkiye Cumhuriyeti
LEFKOŞA BÜYÜKELÇİLİĞİ
Yardım Heyeti Başkanlığı

KIBRISTÜRK
sanayi odası
CYPRUSTURKISH
chamber of industry

KKTC
DPÖ
DEVLET PLANLAMA ÖRGÜTÜ

Kuzey Kıbrıs Sanayi Strateji Raporu 2017 - 2021

ICC

KREDO
muhasebe
&
danışmanlık

İçindekiler

Tablo Listesi 3
1. Giriş 5
2. KKTC Sanayisinin Mevcut Durumunun Değerlendirilmesi 8
3. KKTC Sanayi Sektörünün Benzer Ülkeler İle Karşılaştırmalı Analizi 11
4. SWOT Analizi 12
4.1. Güçlü Yanlar 13
4.2. Zayıf Yanlar 14
4.3. Fırsatlar 15
4.4. Tehditler 17
5. Vizyon 19
6. Strateji Haritası 19
6.1. Stratejik Odak Alanları 20
6.2. Stratejik Hedefler 25
6.3. Stratejik Hedefler ve Eylem Planı 26
6.3.1. Stratejik Odak 1: Sanayi Sektörünün Rekabet Gücünün Artırılması 27
6.3.2. Stratejik Odak 2: Yatırım Ortamının İyileştirilmesi 41
6.3.3. Stratejik Odak 3: Sanayi Sektörünün İhtiyaç Duyduğu Kaliteli İş Gücünü Sağlamak 65
6.3.4. Stratejik Odak 4: Niş Ürünlerin Markalaşması 70
6.3.5. Stratejik Odak 5: Yenilikçi Ve Ar-Ge'ye Dayalı Sanayinin Geliştirilmesi 73
7. Uygulama Etkinliğinin İzlenmesi ve Koordinasyonu 77
7.1. Faaliyet ve Sorumluluklar 77
7.2. Sanayi Stratejisi Yönetişim Yapısı 77
7.3. Sonuç 79

Şekil Listesi

Şekil 6-1: Strateji Haritası 20
Şekil 6-2: Rekabet Gücünde farklılaşmayı Sağlayan Unsurlar 21
Şekil 7-1: Şekil 1 KKTC Sanayi Stratejisi Yönetişim Yapısı 78

Tablo Listesi

Tablo 1-1: SWOT Analizi Özeti 6
Tablo 4-1 Strateji Politika Alanları 12
Tablo 4-2: Güçlü Yanlar 13
Tablo 4-3: Zayıf Yanlar 14
Tablo 4-4: Fırsatlar 15
Tablo 4-5: Tehditler 17
Tablo 6-1: Stratejik Odak ve Hedefler 25
Tablo 6-2: Stratejik Odak 1, Hedef 1: Yatay Ve Dikey Kümelenmenin Gerçekleştirilmesi 27
Tablo 6-3: Stratejik Odak 2, Hedef 2: Girişimciliğin Geliştirilmesi 30
Tablo 6-4: Stratejik Odak 2, Hedef 3: Kurumsal Kapasite Geliştirilmesi 33
Tablo 6-5: Stratejik Odak 2, Hedef 4: Sanayide Verimliliğin Teşvik Edilmesi 37
Tablo 6-6: Stratejik Odak 2, Hedef 1: Kamu Reformunu Yapmak 41
Tablo 6-7: Stratejik Odak 2, Hedef 2: Teşvik Sistemini Geliştirmek 51
Tablo 6-8: Stratejik Odak 2, Hedef 3: Finansa Erişimi Sağlayacak Düzenlemeler Yapmak 56
Tablo 6-9: Stratejik Odak 2, Hedef 4: Organize Sanayi Bölgelerini Geliştirmek 60
Tablo 6-10: Stratejik Odak 2, Hedef 5: Mevzuatta AB Uyumunu Sağlamak 62
Tablo 6-11: Stratejik Odak 2, Hedef 6: Sanayi Strateji Belgesini Mevzuatlaştırmak 63
Tablo 6-12: Stratejik Odak 3, Hedef 1: Eğitim Politikalarının Sanayi Sektörleri İhtiyaçları Doğrultusunda Yeniden Yapılandırılması 65
Tablo 6-13: Stratejik Odak 3, Hedef 2: İstihdam Ortamının İyileştirilmesi 67
Tablo 6-14: Stratejik Odak 3, Hedef 3: Üniversite, Meslek Yüksek Okulları Ve Sanayi İşbirliğinin Geliştirilmesi 67
Tablo 6-15: Stratejik Odak 4, Hedef 1: Ülkemiz Açısından Marka Değeri Olacak Niş Ürünlerin Belirlenmesi 70
Tablo 6-16: Stratejik Odak 5, Hedef 1: Ar-Ge Teşvik Ekosistem Oluşumunun Sağlanması 73
Tablo 6-17: Stratejik Odak 5, Hedef 2: Sanayide Teknolojik Gelişimin ve Yenilikçi Dönüşümün Sağlanması 75

KISALTMALAR

Kısaltma	Açıklama
AB	Avrupa Birliği
Ar-Ge	Araştırma - Geliştirme
COSME	Competitiveness of Enterprises and Small and Medium-sized Enterprises
DPÖ	Devlet Planlama Örgütü
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development
GSYH	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
GZFT / SWOT	Güçlü Yanlar, Zayıf Yanlar, Fırsatlar ve Tehditler / Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats
IMF	International Monetary Fund
KGF	Kredi Garanti Fonu
KKTC	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
KOBİ	Küçük ve Orta Boy İşletmeler
KOBİGEM	Küçük, Orta Boy İşletmeleri Geliştirme Merkezi
KTSO	Kıbrıs Türk Sanayi Odası
KTEZO	Kıbrıs Türk Esnaf ve Zanaatkarlar Odası
NACE	The Statistical Classification of Economic Activities in the European Community, commonly referred to as NACE (for the French term "nomenclature statistique des activités économiques dans la communauté européenne") Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
STÖ	Sivil Toplum Örgütü
TC	Türkiye Cumhuriyeti
UNDP	United Nations Development Programme
Ür-Ge	Üretim - Geliştirme
YAGA	Kuzey Kıbrıs Yatırım Geliştirme Ajansı
YÖDAK	Yüksek Öğretim Planlama, Denetleme, Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu

1. Giriş

1.1. Yaklaşım

Ekonomi ve Enerji Bakanlığı, Devlet Planlama Örgütü ve Kıbrıs Türk Sanayi Odası koordinasyonunda Türkiye Cumhuriyeti Büyük Elçiliği destekleriyle başlatılan "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Sanayileşme Stratejilerinin Belirlenmesi" projesi kapsamında hazırlanmış olan "KKTC Sanayi Stratejisi" raporu; K.T. Sanayi Odası koordinasyonunda ilgili kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri, üniversiteler ve sanayi kuruluşlarının katılımı ile aşağıdaki çalışmalara dayalı olarak katılımcı bir süreçte hazırlanmıştır;

- Sanayinin mevcut durum analizine yönelik literatür taraması, anket, görüşme ve çalıştayların yapılması,
- Sanayi envanteri ve NACE kodlaması kapsamında anket uygulaması ve çalıştay yapılması,
- Seçilen firmaların analizine yönelik anket ve firma ziyaretlerinin yapılması,
- Benzer dört ülke ile karşılaştırmalı analiz yapılması,
- SWOT analizi çalıştayı,
- Strateji çalıştayı.

KKTC Sanayi Stratejisi Belgesi aşağıdaki bölümlerden oluşmaktadır;

1. KKTC Sanayisinin Mevcut Durumunun Değerlendirilmesi
2. Küresel Ekonomi ve KKTC Ekonomisi
3. Benzer Ülkelerde Sanayi Stratejileri
4. SWOT Analizi
5. Vizyon
6. Strateji Haritası
7. Stratejik Hedefler ve Eylem Planı
8. Uygulama Etkinliğinin İzlenmesi ve Koordinasyonu

1.2. Sanayi Stratejisini Belirlemenin Önemi

Ülkelerin sanayi stratejisinin tanımlı olması hem ülke ekonomisi ve gelişmişliği hem de ülkede faaliyet gösteren sektör firmalarının rekabet güçlerinin artması ve sürdürülebilirliği açısından kritik önem taşımaktadır. Sanayi stratejisinin belirlenmesi, benimsenen bir mevzuat haline getirilip ilgili kurum ve kuruluşların sorumlu kılınmasının uygulama etkinliği açısından gerekli olduğu unutulmamalıdır.

Bu kapsamda sanayi stratejisinin belirlenmesi ve uygulamaya yönelik aksiyonların alınması aşağıdaki faydaları sağlayacaktır;

- Belirlenen sanayi kollarının gelişmesine odaklanılması ve bu doğrultuda kaynak ayrılması sektörü güçlendirecek ve rekabetçi özelliklerini artıracaktır,
- İlgili sanayi firmalarının kurumsallaşması ve büyümesi ivme kazanacaktır,
- Değer zinciri içerisinde yatay ve dikey kümelenme modelleri ile sektörel kapasite ve verimlilik artacak, zincirdeki farklı sektörlerinde gelişimi tetiklenmiş olacaktır,
- Değer zincirine katkı sağlayan hizmet sektörü gelişecektir,
- Ürünlerin kalite ve standartları yükselecektir,
- Verimlilik ve karlılık artacaktır,

- İşgücü ve istihdam piyasaları ülke öncelikleri doğrultusunda gelişecek, sanayi politikaları ile insan kaynağı politikaları arasında uyum artacaktır,
- Bölgesel verimlilik ve rekabet gücü artacaktır,
- Yatırım ve iş ortamı gelişecektir,
- Finansal kaynakların doğru yatırımlara yönelmesi sağlanacaktır,
- Finansman modellerinde çeşitlilik stratejiye bağlı olarak artacaktır,
- Sektör firmalarının kredibilitesi artacak, finansmana erişimi kolaylaşacaktır,
- Girişimcilik kalitesi yükselecektir,
- Teknoloji ve yenilikçilik alt yapı ve girişimleri artacaktır,
- Ülkenin niş ürünlerinin coğrafi tescili ile rekabet karşı koruması sağlanacaktır,
- Çevre ve iş güvenliği uygulamaları gelişecek, uluslararası standartlar yakalanacaktır,
- Değer zinciri kapsamında alt yapı sektörleri ve girdi maliyetleri de doğru orantılı olarak iyileştirilecektir,
- Sanayinin ülke ekonomisine kattığı değer ve sürdürülebilirliği artacaktır.

1.3. Mevcut Durum Değerlendirmesi ve SWOT Sonuçları

Kuzey Kıbrıs Ekonomisi: Dünya ekonomisinin düşük oranlı büyüme sürecine girdiği bu dönemde Kuzey Kıbrıs Ekonomisi de sürdürülebilir büyüme trendini yakalayamamış küçük bir ada ekonomisidir.

Mali yapı ve sürdürülebilirliğin zayıf olması, bütçedeki yapısal sorunlar, eğitim sektöründeki sınırlı gelişmeler, fiziki kaynakların sınırlı olması, pazarın içe dönük olması ve dışa açılmadaki kısıtlar, küresel politika ve ekonomik gelişmelerin ada ülkesini diğer ülkelere nazaran daha fazla etkilemesi ülkenin temel sorunları arasındadır.

Ülke sanayisi de bu durumdan negatif etkilenmekte Kuzey Kıbrıs İmalat Sanayinin yıllar içerisinde gerek Gayri Safi Milli Hasıla içerisindeki payı ve gerekse de istihdamdaki payı yeterince artmamaktadır. İmalat Sanayi genelde küçük ve mikro işletmelerden oluşan ve ekonomide başı çeken diğer sektörlere girdi sağlayan bir sektör olarak önemini sürdürmeye çalışmaktadır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) küçük nüfusu ve dolayısıyla küçük ölçekli pazarı ile dış talebin ve arzın önem kazandığı bir ekonomi konumundadır. Kuzey Kıbrıs'ta yapılan üretimdeki miktarın ve çeşitliliğinin azlığı, tüketim, ara malı, yatırım malları ve enerji (yakıt) açısından yüksek ithalat zorunluluğu olan bir ekonomiye sahiptir. Tüm bunlar ekonominin dış etkenlere duyarlı olmasına ve dolayısıyla, kırılgan bir hal almasına neden olmaktadır.

Proje kapsamında yapılan SWOT çalışmasında önceliklendirmede en yüksek puanla (4 ve üzeri) öne çıkan ve politika alanları ile ilişkilendirilen bazı önemli alanlar aşağıdaki gibi özetlenmektedir, detaylı tablo SWOT analizi bölümündedir;

Tablo 1-1: SWOT Analizi Özeti

Güçlü Yanlar	Zayıf Yanlar
• TC, AB ve Orta Doğu gibi önemli pazarlara yakın stratejik coğrafi konum • Niş ürünlere sahip olmak	• Başta devlet kurumları olmak üzere kurumlar arası koordinasyon ve eşgüdüm eksikliği • Birçok alanda kalite standartlarının belirlenmemiş olması

Güçlü Yanlar	Zayıf Yanlar
	• Birçok alanda denetim eksikliğinin olması • Kümelenme ve işbirliği faaliyetlerinin eksikliği • Üniversite-sanayi işbirliğinin gelişmemiş olması • Yüksek girdi maliyetleri (yakıt, enerji, işçilik) • İşletmelerin kurumsallaşma düzeyinin yeterli olmaması • Yerel ürünlerle ilgili düşük kalite algısı / güven azlığı • İleri teknolojiye dayalı, yüksek katma değerli (sermaye-yoğun) üretimin gelişmemiş olması
Fırsatlar	**Tehditler**
• Hizmetler, özellikle de turizm alanında ve değer zincirinde yüksek büyüme potansiyeli • Çözümün ülke imajı konusunda yaratacağı olumlu etki • Türkiye'den su projesi ve buna bağlı ortaya çıkacak üretim potansiyeli • Kıbrıs'a özgü niş ürünlerin sanayileşmesi • Politik konuların zamanında çözülmesi ile KKTC'nin AB üyesi olması olasılığı	• Çözüm veya çözümsüzlük /siyasi belirsizlik • Verimsiz kamu sektörü ve toplum çıkarlarının gözetilmemesi • Sektörleri düzenleyecek yasal mevzuat eksikliği/ yetersizliği • Kamunun, sektörün ihtiyaçlarına göre kendini yenilememesi (teşvikler, izinler, standartlar, girişimciliğin artırılması) • Yeşil Hat Tüzüğü kapsamındaki kısıtlamalar • Limanların altyapı ve kapasitelerinin zayıflığı • Organize Sanayi Bölgeleri yönetiminin doğru şekilde yapılmaması • Çözüm sonrası kalite standartlarında rekabet edememe • Yabancı yatırımcının önündeki bürokratik engeller • Anlaşma ile dıştan gelecek uluslararası sermaye/teknolojinin yaratacağı rekabet

KKTC'nin AB ve Ortadoğu gibi pazarlara yakınlığı, turizm ve tarıma uygun iklim yapısı, tarihi kültür ve miras nedeniyle turizm sektörünün gelişmesine olanak sağlayacak kaynaklar, Ada ile anılan ve markalaşma potansiyeli çok yüksek özel ve niş ürünlere sahip olunması, eğitimli genç nesil ve adanın liman hizmetlerini sunabilmesine olanak sağlayacak lojistik üstünlükler, yenilenebilir enerji alanında çok önemli kaynaklara (Güneş, deniz suyu vb.) sahip olunması ülkenin mukayeseli üstünlük alanlarıdır. Bu alanlar strateji geliştirilmesinde dikkate alınmıştır.

Öte yandan Ada ekonomilerinin kalkınmasında ve sosyal yapının gelişiminde önemli etken olan; kamu yönetiminde verimlilik, etkinlik ve hesap verebilirlik düzeyinin yüksek olması, sanayi ve hizmet sektörünün rekabet gücü ve sürdürülebilirliğidir. Bu kapsamda iyileştirilmesi öncelikli olan başlıca alanlar;

- Kamu reformlarının yapılması,
- Sektörel sanayi bölgelerinin ve alt yapının geliştirilmesi,
- Sektörün ihtiyaç duyduğu kaliteli iş gücünü sağlamak,
- Sanayi ve hizmet sektörünün rekabet gücünün artırılması,
- İleri teknolojiye dayalı yüksek katma değerli üretim alt yapısının geliştirilmesi,
- İş gücü piyasasının sanayinin ihtiyaçlarını karşılayacak düzeye gelmesini sağlayacak düzenlemeleri gerçekleştirmek,

- Sermaye piyasasının uluslararası standartlarla uyumlaştırılması,
- Yenilikçi ürün ve hizmet geliştirme yetkinliğinin ve alt yapısının artırılması vb.'dir.

Bütün bu tespitler ışığında yapılan analizler ve grup çalışmaları ile sanayi sektörünün ve bu sektör değer zincirinde bulunan sektörlerin de gelişimine ışık tutacak bir yol haritası oluşturulmuştur.

KKTC sanayi sektörü vizyonu; "Niş ürünleri ile uluslararası düzeyde markalaşmış, kaliteli ve yenilikçi ürünleri ile ülke ve bölge ihtiyaçlarını en üst düzeyde sağlayan rekabet gücü yüksek bir sanayi sektörüne sahip olmak" olarak belirlenmiştir.

Bu vizyonun gerçekleştirilmesine hizmet edecek orta ve uzun vadeli stratejik odak alanları ise;

1. Sanayinin rekabet gücünün artırılması
2. Sanayi Sektörünün İhtiyaç Duyduğu Kaliteli İş Gücünü Sağlamak
3. Yatırım ortamının iyileştirilmesi
4. Niş ürünlerin markalaşması
5. Yenilikçi ve Ar-ge'ye dayalı sanayinin geliştirilmesi olarak belirlenmiştir. Bu odaklar doğrultusunda alt hedefler/eylem planı, önerilen faaliyetlerin süresi, performans ölçüm kriterleri ve sorumlu kurumlar/kuruluşlar belirlenmiştir.

Sanayi strateji planının onayını müteakip mevzuatlaştırılması ve sorumlulukların takvimi ile birlikte kurumlar bazında dağılımı en önemli ilk aksiyon olmalıdır. İlerleyen bölümlerde özetlenen tüm başlıklar detaylı olarak paylaşılmaktadır.

2. KKTC Sanayisinin Mevcut Durumunun Değerlendirilmesi

Kuzey Kıbrıs Ekonomisi Nüfusun oldukca sınırlı ve pazarın küçük ölçekli olması nedeniyle, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) dış talebin ve arzın önem kazandığı bir ekonomi olarak konumlanmıştır. Kuzey Kıbrıs'ta gerçekleşen üretim miktarının ve çeşitliliğinin azlığı; tüketim, ara malı, yatırım malları ve enerji (yakıt) açısından yüksek ithalat zorunluluğu olan bir ekonomi olmasına neden olmaktadır. Tüm bunlar ekonominin dış etkenlere ayrıca duyarlı olmasına ve dolayısıyla, kırılgan bir hal almasına neden olmaktadır.

Mali yapı bağlamında Kuzey Kıbrıs bütçesinin hem gelirler hem de giderler tarafında ağır yapısal sorunlar söz konusudur. Gelirler tarafını iyileştirmeye yönelik yapılan mali düzenlemelerin orta ve uzun vadeli sonuç verebilmesi için mutlak surette yasal altyapının; vergi usul, KDV ve gelir vergisi gibi yasaların güncellenmesi gerekmektedir. Bunun yanında fiziki altyapının iyileştirilerek teknolojinin adapte edilmesi gerekmektedir. Harcamalar tarafında yapısal sorunların başında gelen sosyal güvenlik fonlarının neden olduğu açık bütçeye artarak yük olmaya devam etmektedir. Yerel yönetimlerde biriken mali çıkmaz da bütçeyi ve sosyal güvenlik fonlarını olumsuz etkilemeye ayrıca devam etmektedir.

Kuzey Kıbrıs için mali disiplini sağlamaya çalışmak gerçekten zorlu bir süreç olacaktır. Ancak, bu alanda başarılı olmak hükümetlerin tutarlı ve dirayetli politikaları ve meclisin etkin çalışmalarla gerekli yasal düzenlemeleri sağlamasıyla sağlanacaktır. Diğer bir deyişle mali disiplini sağlamak ancak siyasi erkin tümden bunu benimsemesi ve her koşulda uygulaması ile başarılı olunabilecektir. Yoksa belli çıkar gruplarının siyasiler üzerinde oluşturduğu baskılar ve yaptıkları eylemler sonucu hükümetlerin esnemesi yıllardan beridir süregelen bu yapısal sorunların aşılmasına yardımcı olmayacaktır.

Yükseköğrenim gibi bazı sektörlerde yaşanan sınırlı olumlu gelişmeler KKTC Ekonomisindeki yapısal sorunların çözüldüğü anlamına gelmemektedir. Bunun en güzel örneği enerji alanında görülmektedir. Petrol fiyatlarındaki tarihi düşüş trendi dahi enerji maliyetlerine yansımayarak halkın alım gücünü ve işletmelerin rekabet gücünü gerektiği kadar geliştirememiştir. Çok sembolik olan bu örnekte görüldüğü gibi KKTC özelinde sorunlar konjonktürel değil yapısaldır.

Benzer şekilde bütçedeki yapısal sorunlar, iç ve dış borç stoku, kamu reformunun halen hayat bulamamasının sebep olduğu verimsizlikler, çeşitli kamu kuruluşlarındaki aşırı istihdam ve buna bağlı görev zararları vs. gibi pek çok kronik sorun da Kuzey Kıbrıs ikliminde derinleşmeye devam etmektedir. Sorunların boyutunu ve durumun vahametini aktarmak için bütçe kalemlerine bakmak yeterli olacaktır. 2014 bütçesinin %89.4'ü cari transferlere ve personel harcamalarına gitmiştir. Tüm bunların ötesinde KKTC ekonomisinin kendi ayakları üzerinde durma hedefinde olduğu tüm hükümetler tarafından ana hedef olarak nitelense de rakamlara baktığımızda yerel gelirlerin bütçeyi karşılamaktan uzak olduğu görülmektedir. Bu gerçeklerden hareketle siyasi erkin popülizmden uzaklaşarak yapısal sorunlara kökten çözümler üretip köklü reformlar yapması gerekmektedir. Küresel düzlemde yaşanan sıkıntılar da dikkate alınarak Kuzey Kıbrıs'ın artık yapısal sorunların etrafından dolaşma veya günü kurtarmaya yönelik adımlarla bir yere varamayacağını görmesi gerekmektedir.

Bu anlamda Kuzey Kıbrıs'ın yardıma muhtaç bir ekonomiden kendi ayakları üzerinde duran bir ekonomiye evirilmesi ancak ve ancak üretimle mümkündür. Bu bağlamda başta sanayi olmak üzere ekonomide tüm alt sektörlerde stratejik planlar hazırlanarak siyasi popülizmden uzak bir şekilde söz konusu stratejiler doğrultusunda adımlar atmak, ülke ekonomisinin kendi ayakları üzerinde durma anlamındaki hedefini yakalamakta kilit rol oynamaktadır.

Kuzey Kıbrıs İmalat Sanayi: Kuzey Kıbrıs İmalat Sanayi yıllar içerisinde gerek Gayri Safi Milli Hasıla içerisindeki payı ve gerekse de istihdamdaki payı açısından ağırlıklı bir sektör olamamıştır. KKTC'deki beşeri ve fiziki kaynakların sınırlı olması, ekonominin küçük ölçekli olması ve pazarın içe dönük olması yukarıda belirtilen yapının oluşmasına neden olan temel faktörlerin başında gelmektedir. Bu koşullar altında İmalat Sanayi genelde küçük ve mikro işletmelerden oluşan ve ekonomide başı çeken diğer sektörlere girdi sağlayan bir sektör olarak önemini sürdürmeye çalışmaktadır. Sektör bazı alt sektörlerde korunan bir piyasa ortamında faaliyet gösterse de mevcut siyasi konumu ve serbest ihracat olanaklarına sahip olmamanın neden olduğu koşullarda dünya ekonomisine entegre olmaya çalışmaktadır.

KKTC imalat sanayi kendi yapısı içerisinde ağırlıkla tarım ürünlerinin işlenmesine dayalı gıda üretimi, inşaat ürünleri denilebilecek ahşap ve metal işleyen hafif sanayi, konfeksiyon ve giyim alanlarında faaliyet gösteren işletmelerden oluşan sektörel bir yapı ortaya çıkmaktadır. DPÖ 2012 Genel İşyeri sayımı sonuçlarına göre büyük bir bölümünün KOBİ niteliğinde olduğu yaklaşık 1000'in üzerinde işyerinin faaliyet gösterdiği ve ağırlıkla işletmelerin küçük aile şirketleri olarak faaliyetlerini yürüttüğü bir sektör yapısı ortaya çıkmaktadır.

KKTC imalat sanayi işyerleri sayıları alt sektörler itibarıyla analiz edildiği zaman, işletmelerin gıda ürünleri imalatı ve mobilya imalatı şeklinde yoğunlaştığını ve sektörün yaklaşık %40'a yakın bir bölümünü oluşturmakta olduğu yapılan çalışmalarda belirtilmiştir. Ancak, söz konusu iki sektör daha detaylı incelendiği zaman her ikisinin de düşük teknoloji ve hatta en büyük paya sahip olan Gıda Ürünleri İmalatının nispeten düşük katma değer oranına sahip olduğunu açıkça görülebilmektedir (bkz. Mevcut Durum Analizi Raporu sf 29).

İşgücü maliyeti ile sanayi sektörünün gelişimi birbirini etkileyen en önemli unsurlardır. İşgücü maliyeti Güney Kıbrıs'a göre daha ucuz fakat Türkiye ve diğer yakın komşularımıza göre daha yüksektir. Bu nedenle, yıllar içinde azalmakla birlikte yine de belirli sayıda kişi Güney'e çalışmaya giderken, yakın komşumuz Türkiye olmak üzere Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ve hatta Uzak Doğu Ülkelerinden dahi işgücü ithal edilmektedir. 2004 yılından itibaren görece olarak gerileyen istihdam payı 2010 yılında bir artış göstermiş olsa da yalnız sonraki yıllarda toplam istihdam edilenler içerisindeki payı gerileyerek % 7,7 olarak gerçekleşmiştir. Büyümesi genel ekonomik büyümenin gerisinde kalan sanayi sektörünün istihdam olanakları da gerilemiştir. Sanayi sektörü içerisinde önemli bir paya sahip olan imalat sektöründe de aynı durum söz konusudur.

İmalat Sanayinde toplam faktör verimliliğini ölçmek için 2000-2013 yılı verileri kullanılmıştır. Bahse konu ölçümde çalışan başı üretim artışı, çalışan başı sabit sermaye birikimi ve işgücüne bakılmış, bir üretim fonksiyonu kullanarak işgücü ve sermayedeki iyileşmenin toplam katma değeri nasıl etkilediği hesaplanmıştır. Bu tespitle ülkede imalat sanayinde kişi başı üretimin arttığı yıllarda bile bu artışın verimlilik sonucunda değil gerek sermaye gerekse emek kullanımından kaynaklandığı görülmüştür. Tüm bunların ötesinde belli yıllarda negatif olan toplam faktör verimliliği, büyümeyi de olumsuz etkilemektedir. Bu durum da aslında ülke kaynaklarının doğru kullanılmadığına, sınırlı olan ekonomik faktörlerin israf edildiğine işaret etmektedir. Bu tespitler bizlere, imalat sektöründe teknoloji adaptasyonun ve kullanımının yetersiz olduğu ve bundan dolayı da sektörün gerek ithal mallarla gerekse de dış pazarlarda rekabet etme kapasitesinin düşük olduğunu göstermektedir.

İmalat Sanayi sabit sermaye yatırımlarının toplamdaki payına bakılacak olursa, payın ilk beş yılda sürekli artış, sonraki altı yılda ise sürekli düşüş gösterdiği görülmektedir. Bankacılık sektörünün toplam sanayi sektörünü doğrudan ne kadar fonladığına bakılacak olursa oranın çok düşük olduğu ortaya çıkmaktadır. Diğer bir yandan sanayinin geliştirilmesine yönelik oldukça geniş çerçevede sağlanan destekler bulunmakla birlikte sektörel gelişmeler istenilen düzeyde değildir.

2015 İş Yapabilirlik Ekonomiler Sıralaması çalışması Dünya Bankası tarafından 189 ekonomi için yapılmıştır. Kuzey Kıbrıs ekonomisinin bu raporun hazırlanabilmesi için endekse dahil edilmesi ile Kuzey Kıbrıs ekonomisi 190 ülke içinde 109. sırada yer alabilmiştir. Değerlendirme yapılan 10 kategoride de Kuzey Kıbrıs'ın genel ortalamaların altında kalmış olması yanında kıyaslandığı ekonomilerinde gerisinde kalmıştır. Kişi başına düşen milli gelir seviyesinde aynı dilimde yer alan diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında, Kuzey Kıbrıs bu ülkelere göre düşük bir performans sergilemektedir.

Küçük bir ekonomi olan Kuzey Kıbrıs, Kıbrıs sorununun çözülmemesi nedeniyle ekonomik kısıtlar altında olmakla birlikte, 2015 yılı rapor bulguları, düzenlemeler ve işlemlerde gerekli iyileştirmelerin yapılması halinde ülkenin daha iyi bir sıralamada yer alabileceğini de göstermektedir. Dolayısıyla Kuzey Kıbrıs'ın idari yapı kapsamında reformlara ihtiyaç duyduğu açıkça görülmektedir.

Diğer yandan ülkenin 2014-2015 Rekabet Edebilirlik Raporunda ise Kuzey Kıbrıs ekonomisi, 144 dünya ekonomisi arasında 114'ncü sırada olduğu belirtilmiştir. Son iki dönemde sıralamadaki yerimizin önce 123 sonra da 118 olduğu düşünülürse, göreceli de olsa bir ilerleme olduğu değerlendirilebilir. Oysa buna rağmen rekabet edebilirlik sıralamasında kişi başı milli geliri Kuzey Kıbrıs'ın çok altında ülkelerin gerisinde kaldığı, hala daha siyasi istikrarını sağlamamış Lübnan ve Cape Verde ile aynı puanı paylaştığı görülmektedir.

Ayrıca proje kapsamında K.T. Sanayi Odası üyelerinin envanterinin çıkartılarak, 425 sanayi firması ile gerçekleştirilen analizde sanayi sektörünün mevcut durumu detaylı olarak incelenmiş, sanayi sektörünü yakından ilgilendiren ekonomik veriler analiz edilmiş, sanayi sektörünün hem iç pazar

hem de ihracata yönelik geliştirilmesi konusunda politika önerilerine ışık tutacak veriler elde edilmiştir, bu kapsamda öne çıkan husular aşağıdaki gibi özetlenmektedir;

- Firmaların %56.9'unun web sayfası bulunmamaktadır,
- Firmaların büyük bir çoğunluğu (%68.9 - 293 firma), üretimlerini işgücü – makine eşit yoğunlukta kullanarak gerçekleştirmektedir,
- Firmaların çoğunluğu (%35.3) %50 - %70 arası kapasite ile çalışmaktadır. Ancak firmaların %33.1'i ise üretim faaliyetlerini %50'nin altında kapasite kullanım oranı düzeyinde gerçekleştirmektedir,
- Firmaların üretim kapasitelerini kullanamama nedeni olarak en çok %36.3 oran ile "talep yetersizliği", finansal kaynak yetersizliği ve pazarlama-tanıtım eksikliği olarak belirtilmektedir,
- Firmaların %64'ü kullandıkları hammaddeyi/sanayi girdisini ithal etmektedir,
- Firmalar, en çok kalite ve fiyat sebeplerinden dolayı hammaddelerini ithal etmektedirler,
- Firmaların %64.5'ü herhangi bir Ar-Ge çalışması yapmamaktadır.

3. KKTC Sanayi Sektörünün Benzer Ülkeler İle Karşılaştırmalı Analizi

Gerek coğrafik yapıları gerekse de sahip oldukları doğal kaynaklar anlamında Kuzey Kıbrıs ile benzerlikler gösteren Malta, Güney Kıbrıs, Hırvatistan veya Portekiz gibi ülkelerin sanayi sektörleri irdelendiği zaman karşımıza Kuzey Kıbrıs'tan farklı bir yapı çıkmaktadır. Söz konusu dört ülke de Kuzey Kıbrıs'ta olduğu gibi hizmet sektörü ağırlıklı bir yapıda olsa da sanayi sektörünün göreceli önemi Kuzey Kıbrıs'tan anlamlı bir oranda daha yüksektir. Dört ülkede 2013 yılında imalat sanayi sektörünün GSYH'deki payı %11 ve %15 arasında değişse de bu gösterge Kuzey Kıbrıs için sadece %2.9'dur. Benzer şekilde sektörün genel istihdamdan aldığı pay dört ülkede 2013 yılında %17 ve %28 arası değişirken Kuzey Kıbrıs'ta bu rakam %6,1'dir.

Çeşitli ekonomik göstergeler içerisinde dört ülke ile Kuzey Kıbrıs farkının en anlamlı olduğu ve aslında Kuzey Kıbrıs'ta Sanayi'nin ne kadar gelişime açık olduğunu gösteren değer ise mal ithalatının mal ihracatını karşılama oranıdır. Söz konusu değer Malta için %43, Güney Kıbrıs için %27, Hırvatistan için %61 ve Portekiz için % 82 olurken Kuzey Kıbrıs için sadece %7.5 gibi oldukça düşük bir rakamdır. Tek başına bu rakam dahi ülkede sanayi sektörünün gelişimi anlamında kat edilecek çok mesafe olduğunun göstermektedir.

Söz konusu ülkelerin Kuzey Kıbrıs'tan bir diğer farkı da ihracatlarının çeşitlilik anlamında gelişmiş olmasıdır. Kuzey Kıbrıs'ın ihracatı ağırlıklı olarak işlenmiş tarımsal ürünlere dayansa da (%70), diğer ülkelerde petro-kimya ürünlerinden eczacılık ürünlerine, makine parçalarından ahşap ürünlerine çok çeşitli bir yapı görülmektedir.

Söz konusu ülkelerin sanayi stratejilerine bakıldığında da her ülkenin kendi üretim faktörleri ve stratejik hedefleri doğrultusunda planlamalar yapıp eylem planları geliştirdiği görülmektedir. Bu bağlamda Malta sanayisinde verimlilik artışını ve girişimciliğin önündeki yasal mevzuatı hafifletmeyi, yenilikçiliği geliştirmeyi, işgücünün eğitimini-esnekliğini artırmayı hedeflerken; Hırvatistan 2020 yılına kadar %70'lik bir işgücü verimlilik artışını sağlamak, yatırım ortamını iyileştirme, sanayi-eğitim işbirliğini teşvik etmek, ihracatı 2020'ye kadar %30 artırmak gibi spesifik hedefler belirlemiştir. Ayni şekilde Güney Kıbrıs da yeni yüksek teknolojili sanayilerin oluşturulmasını, iş kuluçka merkezlerinin gelişimini, bilgi yoğun sektörlerde doğrudan yabancı sermaye çekmeyi, iş kuluçkalarının aracılığı ile yenilik ve ileri teknoloji gerektiren yatırımları başarmayı hedeflemektedir. Portekiz de söz konusu ülkeler içerisinde en gelişmiş sanayiye sahip

ülke olarak stratejisinin merkezine imalat sanayinin milli gelirdeki payını %20'ye çıkarmayı, ar-ge harcamalarının milli gelire oranını 2020'ye kadar %2'ye çekmeyi, ülkedeki mesleki eğitimi daha da geliştirmeyi hedeflemektedir. Portekiz'in 2020 sanayi stratejisi ve kendine koyduğu hedefler içerisinde en önem verdiği bir unsur da yenilenebilir enerji alanındaki yatırımlarını artırarak bu alandaki istihdamı 121,000 kişiye çıkarmaktır.

Görüldüğü üzere dört ülke de kendi içinde bir sanayi stratejisine sahip olup bu strateji çerçevesinde geliştirdikleri spesifik hedefler doğrultusunda üretim faktörlerini harekete geçirmiştirler. Ekonomi ve sektörlerini bu ve benzeri stratejiler çerçevesinde uzun vadeli ele almak ise bu gibi ülkelerin Kuzey Kıbrıs'la farkını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda konuyu sembolize edecek çarpıcı bir örnek vermek gerekirse mal ihracatının mal ithalatını karşılama oranı kullanılabilir. Söz konusu oranın sanayileşmiş ülkeler gibi %100 veya yukarısı olması beklenmese de Malta'da bu değerin %43, Güney Kıbrıs'ta %27, Hırvatistan'da %61 olmasına karşılık Kuzey Kıbrıs'ta sadece %7.5 olması oldukça anlamlıdır. Söz konusu oranın düşük olması ekonomideki diğer sektörlerin gelişimini de olumsuz etkilemekte örneğin turizm sektöründe elde edilen gelirlerin büyük oranda ithalat yoluyla dışarıya sızmasına neden olmaktadır. Bu çalışmada hazırlanmaya çalışılan stratejiler de ülkelerin sanayi sektörlerini ülke ekonomisi içerisinde bir niş alt sektör olmaktan çıkarıp önemli bir aktör olmasına katkı koyacağı tartışılmaz bir olgudur.

4. SWOT Analizi

Mevcut durum analizi, ekonomik değerlendirme ve seçilen örnek ülkelerin incelenmesi sonucunda elde edilen veriler ile ülke sanayisinin güçlü ve zayıf yanları, sanayinin gelişimine yönelik fırsat ve tehditler belirlenmiş, sanayi firma temsilcileri, kamu kurum ve kuruluş temsilcileri ve Sanayi Odası yönetimi katılımı ile GZFT analizi çalışması netleştirilmiş, geliştirilen puanlama yöntemi ile öncelik sırasına göre yapılandırılmıştır.

5 puan üzerinden önceliklendirilmiş olan SWOT analizi sonuçları bu dokümanda öncelik sırası dikkate alınarak ele alınmış olup, öncelik sırası 3'ün altında olanlar değerlendirme dışı kalmıştır.

Ayrıca SWOT analizinde belirlenen hususlar, politika alanlarına ayrılarak gruplandırılmıştır. Bu gruplandırmanın amacı hangi alanda politika geliştirileceğinin tanımlanması içindir.

Politika alanları, güçlü yanların maksimize edilerek fırsat çevrilmesi, zayıf yanların giderilmesine, tehditlerin önlenmesine veya azaltılmasına, fırsatların ele geçirilmesine yönelik politikaların tanımlanması, hedef konumlandırma ve aksiyonların belirlenmesi amacıyla SWOT çalışmasında ortaya çıkan hususların gruplandırıldığı alanlardır.

Tablo 4-1 Strateji Politika Alanları

Politika Alanları	Kısa Tanımı
Stratejik	Kamu yönetimi veya girişimciler tarafından önlem alınması, geliştirilmesi veya mevzuat düzenlemesi yapılması gereken alanlara yönelik maksimize edilecek alanları veya fırsat alanlarını tanımlar
Mevzuat, Standart ve Denetim Alt Yapısının Geliştirilmesi	Ülke genelinde sektörlerin uymakla sorumlu olduğu ürün ve kalite standartlarının, mevzuat uyumunun ve uyumluluk düzeyinin kontrolüne yönelik gelişim alanlarını tanımlar.
Fiziki Alt Yapının Geliştirilmesi	Sanayinin fiziki olarak rekabet edebileceği alt yapı gelişim alanlarını ve uygun kapasitede üretim yapmasına imkan

Politika Alanları	Kısa Tanımı
	sağlayacak alanlara yönelik gelişim alanları tanımlar.
Kamu-Sanayi-Üniversite İşbirliğinin Geliştirilmesi	Ar-ge, kümelenme ve kalite gelişiminde işbirliği ve iş ortaklığı alanlarının geliştirilmesine yönelik alanları tanımlar
İşgücü Piyasası ve İstihdam	Stratejik alan kapsamında ele alınabileceği gibi, en önemli sanayi girdisi olarak ayrıca ele alınmıştır.
Rekabet Gücü	İşletmelerin veya sektörün rekabetçi ve sürdürülebilir yapılar olarak varlığını sürdürmesinde güçlü ve zayıf yanların, rekabet gücünü artırmaya/azaltmaya yönelik fırsat ve tehditlerin tanımlandığı alandır.
Teknolojik Gelişim ve Teknoloji Kullanımı	Rekabet gücünün en önemli unsuru olan teknoloji kullanımı, aynı zamanda kamu yönetiminin de stratejik karar alanlarından birisi olarak ele alınmış ve bu kapsamda ayrı bir politika alanı olarak tanımlanmıştır.
Mali Yapı ve Teşvikler	Rekabet gücünün en önemli unsuru olan mali yapı ve teşviklerden faydalanması konusu aynı zamanda kamu yönetiminin de stratejik karar alanlarından birisi olarak ele alınmış ve bu kapsamda ayrı bir politika alanı olarak tanımlanmıştır.

4.1. Güçlü Yanlar

Tablo 4-2: Güçlü Yanlar

Politika Alanları	Güçlü Yönler	Öncelik Puanı
Stratejik	TC, AB ve Orta Doğu gibi önemli pazarlara yakın stratejik coğrafi konum	4,42
	Turizm ve tarım faaliyetleri için avantaj sağlayan elverişli iklim koşulları	4,25
	Zengin tarih ve kültür	4,08
	Niş ürünlere sahip olmak	4,08
	Organize sanayi bölgelerinin varlığı	3,17
	Tarıma elverişli geniş alan	3,14
	Güçlü tarımsal sanayi	3,03
	Girişimcilik kültürünün gelişmiş olması	3,00
İşgücü Piyasası ve İstihdam	Eğitim düzeyinin yüksekliği ve toplumunun çoğunluğunun İngilizce bilmesi	4,22
	İş gücü maliyetlerinin güneye göre daha uygun olması	3,75
Rekabet Gücü	Küçük pazara bağlı kolay pazarlama ve tanıtım imkanı	3,92
	Ürünün ve hammaddenin yerel ulaşımındaki lojistik kolaylık	3,64
	Bazı sektörlerde yüksek kaliteli ürünlerin varlığı	3,64
	Yeni teknik ve metotlara kolayca uyum sağlayabilecek küçük pazar	3,56
	Sanayicilerdeki kararlılık ve motivasyon	3,50
	İhracat yapan firmaların çoğunun ürün kalitesinin iyi olması	3,44
	Kriz ve rekabet ortamında esneklik ve dayanıklılık	3,44
	Sektördeki lider oyuncularda müşteri ve kalite odaklılık bilincinin iyi olması	3,14

Politika Alanları	Güçlü Yönler	Öncelik Puanı
Teknolojik Gelişim ve Teknoloji Kullanımı	İyi düzeyde teknoloji kullanımı	3,42
	Talebe göre ürün geliştirebilme esnekliği	3,31

4.2. Zayıf Yanlar

Tablo 4-3: Zayıf Yanlar

Politika Alanları	Zayıf Yönler	Öncelik Puanı
Mevzuat, Standart ve Denetim Alt Yapısının Geliştirilmesi	Başta devlet kurumları olmak üzere kurumlar arası koordinasyon ve eşgüdüm eksikliği	4,56
	Birçok alanda kalite standartlarının belirlenmemiş olması	4,50
	Birçok alanda (ürün kalite standartları, çevre ve iş güvenliği mevzuatı, ithal ürünlerin standart ve mevzuata uygunluğu vb. gibi) denetim eksikliğinin olması	4,44
	Damping mevzuatı ve denetimin olmaması	3,92
	Kayıt dışı ve merdiven altı üretimden doğan haksız rekabet	3,86
	İş ortamı ile ilgili yetersiz hukuki çerçeve	3,83
Fiziki Alt Yapının Geliştirilmesi	Sanayi Bölgelerinde yetersiz kapasite	4,36
	Sanayi bölgelerinde fiziksel altyapı kalitesinin düşük olması (ulaşım, telekomünikasyon, su ve elektrik)	3,89
	Kontrolsüz gelişip konut alanlarında sıkışmış imalat atölyelerinin varlığı	3,64
Kamu-Sanayi-Üniversite İşbirliğinin Geliştirilmesi	Kümelenme ve işbirliği faaliyetlerinin eksikliği / ortaklık kültürünün olmaması	4,28
	Üniversite-sanayi işbirliğinin gelişmemiş olması	4,33
İşgücü Piyasası ve İstihdam	Teknik iş gücünün yeterli sayıda olmaması	4,08
	Çalışan vasıflarının ve ehliyetlerinin eksikliği	3,81
	Yüksek girdi maliyetleri (yakıt, enerji, işçilik)	4,44
	İşletmelerde insan kaynakları yönetimi eksikliği	3,75
İşletmelerin Rekabet Gücünün Artırılması	İşletmelerin kurumsallaşma düzeyinin yeterli olmaması	4,42
	İşletmelerin tanıtım ve markalaşma faaliyetlerinin yeterli düzeyde olmaması	
	Ürünlerin marka ve patentlerinin alınmasına yönelik yetkinliğin düşük olması, niş ürünlerin coğrafi tescillerinin olmaması	4,31
	Yerel ürünlerle ilgili düşük kalite algısı ve güven eksikliği	4,22
	İşletmelerde pazarlama ve satış yönetimi sistem ve uygulamalarının yetersizliği	4,19
	Stratejik yönetim yetkinliğinin düşük olması, etkin olarak stratejik planlama yapılmaması, hedefsiz çalışma	4,17
	İthal ürünler ile rekabet zorluğu/haksız rekabet	4,11
	Standart ve mevzuata uygunluk düzeyinin yetersiz olması	4,08
	Aile şirketlerinde kuşak çatışması, düşük yönetsel değişim ve gelişim kapasitesi	3,89
	Fiyat odaklı, bilinçsiz rekabet	3,89
	İhracat pazarlarına sınırlı erişim	3,83
	Sanayinin diğer sektörlerdeki talebi takip edememesi/ oluşturamaması	3,83

Politika Alanları	Zayıf Yönler	Öncelik Puanı
	Yetersiz Ar-Ge ve inovasyon çalışmaları	3,78
	Çevre ve iş güvenliği yönetimi eksikliği	3,69
	Küçük ölçekli iç pazardan kaynaklanan kısıtlar	3,61
	Atıl kapasite	3,56
	Ürün çeşitlendirme süreç ve uygulamalarının yetersiz olması	3,5
	Dağıtım kanallarının zayıflığı	3,42
	Süreç yönetiminde zayıflık, süreçlerle yönetim yaklaşımının olmaması	3,14
	Limitli kapasiteye sahip olmak	3,06
	Bilgi eksikliği (know-how)	3,06
	Stratejik pazarlama planlaması yapılmaması, pazara uyum sağlayamama	3,06
Teknolojik Gelişim ve Teknoloji Kullanımı	İstatistiki veri yetersizliği	4,31
	İleri teknolojiye dayalı, yüksek katma değerli (sermaye-yoğun) üretimin gelişmemiş olması	4,08
	Küçük ölçek nedeniyle teknolojik yatırımların yapılamaması veya mevcut teknolojilerin güncellenememesi	3,83
	İşletmeler tarafından üstlenilen araştırma ve gelişim faaliyetlerinin azlığı	3,81
	Dijital pazarlama alt yapısının ve uygulamasının gelişmemiş olması	3,50
Mali Yapı ve Teşvikler	Finansmana erişim zorluğu (yüksek faiz oranları, teminat ihtiyacı)	3,94
	Gerçeği yansıtmayan bilançolardan doğan kredibilite eksikliği	3,94
	Finansal planlamanın etkin kullanılmaması	3,86
	Sermaye yapısı zayıflığı ve yetersizliği	3,75

4.3. Fırsatlar

Tablo 4-4: Fırsatlar

Politika Alanları	Fırsatlar	Öncelik Puanı
Stratejik	Hizmetler, özellikle de turizm alanında yüksek büyüme potansiyeli	4,19
	Çözümün ülke imajı konusunda yaratacağı olumlu etki	4,08
	Türkiye'den su projesi ve buna bağlı ortaya çıkacak üretim potansiyeli	4,08
	Kıbrıs'a özgü niş ürünlerin sanayileşmesi	4,05
	Politik konuların zamanında çözülmesi ile KKTC'nin AB üyesi olması olasılığı	4,03
	Çözüm ile Maraşın açılması	3,92
	Yabancı üniversite öğrencileri sayesinde yapılan tanıtım	3,68
	Yerli ürün kullanımına yönlendirilebilecek küçük piyasa	3,57
	Yabancı yatırımcıların Kuzey Kıbrıs'a ilgisi	3,38
	Ekonomik refah/gelir düzeyinin yüksek olması	3,16
	Lefkoşa dışı bölgelerin sanayi yatırımlarına doymamış olması	3,14
Mevzuat, Standart ve Denetim Alt Yapısının Geliştirilmesi	Hellim ve benzeri ürünlerde coğrafi işaret tescili oluşturulması	4,36
	Hellim/Halloumi tescili sayesinde ürün kalitesinin geliştirilmesi ve istikrarlı hale getirilmesi	4,31

Politika Alanları	Fırsatlar	Öncelik Puanı
	Çözüm sonrası haksız rekabetin düzenlenmesi	4,25
	Çözüm sonrası kalite standartlarının artışı	4,19
	AB uyum müktesebatına uyum çalışmaları ve yasaların yenilenecek olması	4,03
Fiziki Alt Yapının Geliştirilmesi	Yenilenebilir enerji imkanları	4,22
	Alternatif enerji yatırım maliyetlerinin düşmesi ve üretim kapasitesinin artması	4,14
	TC' den gelecek elektrik ile ucuz ve sürekli elektrik enerjisine erişim	4,03
	Liman altyapısının geliştirilmesi ile KKTC'nin transit ticaret merkezi olarak kullanılması	4,03
	Lojistik sektöründeki gelişim potansiyeli (tersane, yat limanı, serbest bölge)	3,89
Kamu-Sanayi-Üniversite İşbirliğinin Geliştirilmesi	Kümeleme ve işbirliği çalışmaları	3,86
İşgücü Piyasası ve İstihdam	Öğrenci sayısının artması (talep ve ürün çeşitliliğinin artırılması için fırsat)	4,24
	Güney Kıbrıs'la yaşanacak olası bir rekabette özellikle emek yoğun sanayi alt sektörlerindeki rekabet avantajı	3,75
	Beyin göçünün ülkeye çekilme potansiyeli	3,70
	Emek yoğun sektörün düşük maliyetli olması	3,08
	Tahsisine kısa sürede başlanabilecek yeni organize sanayi bölgelerinin ve genç nüfusun varlığı	3,24
	Yurtdışında yaşayan Kıbrıslı Türkler	3,22
İşletmelerin Rekabet Gücünün Artırılması	Çözüm sonrası ortaya çıkacak yeni pazar fırsatları. Hava ve deniz yolu üzerinden dış pazarlara açılma imkanı	4,36
	TC'den su temini ile tarımsal üretimdeki çeşitlilik, maliyetlerin düşmesi ve verimlilik (rekolte)artışı	4,08
	Alternatif turizm faaliyetlerine yönelik uluslararası talep (ör. Eko-turizm, özel ilgi turizmi vs)	3,97
	Dış pazarda niş ürünlere ilginin artması	3,95
	Çözüm sonrası üretim ve ihracat artışı ile maliyetin düşmesi	3,86
	Eko-turizm sayesinde yöresel ürünlerin gelişmesi, talebin artması	3,84
	Eğitim sektöründeki olumlu gelişmelerin tüketime olumlu etkisi	3,76
	Orta Doğu, Kuzey Afrika ve Türki Cumhuriyetlerde standartların AB kadar sıkı olmaması	3,69
	Yerli ürün kullanım bilincinin ve buna bağlı talebin artması	3,68
	Yurtdışı fuarlara katılım imkanı	3,68
	Bilişim sektörünün ambargolardan etkilenmemesi, bilişim sektöründe gelişim potansiyeli	3,65
	Yeşil hat tüzüğü kapsamında yapılan ticaret (ek pazar, ihracat deneyimi, vs)	3,59
	Güney Kıbrıs firmaları ile işbirliği fırsatları	3,57
	Ürün satılabilecek çok çeşitli kültürlerden insanın Kıbrıs'ta yaşaması	3,27
	Giderek büyüyen ve penetre edilmeye açık iç piyasa	3,06
Teknolojik Gelişim ve Teknoloji Kullanımı	Globalleşen dünyada elektronik ticaret potansiyeli	3,97

Politika Alanları	Fırsatlar	Öncelik Puanı
	Yenilenebilir enerji yatırımları	3,84
	Üniversitelerle AR-GE konusunda işbirliği	3,46
	Teknoloji ve otomasyon yatırımları ile maliyetleri düşürme potansiyeli	3,41
	Pazardaki bilişim kullanımının düşük olması ve gelişime açık, penetre edilebilir vaziyette olması	3,30
Mali Yapı ve Teşvikler	Sanayicilere yönelik hibe/kredi programları	4,11
	Çözüm sayesinde yabancı sermayenin gelişim potansiyeli/artması	4,08
	AB, TC ve diğer uluslararası destekler	3,84
	Teşvik sistemi kapsamının gelişme potansiyeli	3,62
	Teşvik programlarının devam etmesi/devamlılığı	3,62
	Finansal sistemdeki yüksek mevduatlar ve yüksek kişi başı tasarruf oranları	3,05

4.4. Tehditler

Tablo 4-5: Tehditler

Politika Alanları	Tehditler	Öncelik Puanı
Stratejik	Ülke yönetimindeki yetersizlikler	4,65
	Hantal bürokratik yapı	4,59
	Devletin Sanayi sektörü ile ilgili stratejisinin olmaması, proje üretememesi, yabancı fonları etkin kullanamaması	4,46
	İstikrarsız iç politika	4,41
	Çözüm veya çözümsüzlük /siyasi belirsizlik	4,19
	Kayırmacılık ve partizanlık	4,11
	Verimsiz kamu sektörü ve toplum çıkarlarının gözetilmemesi	4,05
	Bölgesel politik istikrarsızlık	4,03
	Yatırım iklimimin uzun vadeli plan yapmaya müsait olmaması	4,00
	İlgili devlet kurumlarının sanayi sektörüne ciddiyetsiz bakışı	3,97
	E-devlet projelerinin hayata geçirilmemiş olması	3,86
	Küçük ölçekten kaynaklı tekelleşme potansiyeli	3,84
	Kamunun verimli çalışmayan kurumlarının özelleştirilmemesi	3,84
	İhracat olanağının kısıtlı olması/ambargolar	3,76
Mevzuat, Standart ve Denetim Alt Yapısının Geliştirilmesi	Denetim mekanizmasının çalışmaması	4,58
	Tarımsal ürünlerde ilaçlamaların ve üretim yöntemlerinin denetlenmemesi	4,45
	Sektörleri regüle edecek yasal mevzuat eksikliği ve mevcut mevzuatlarınyetersizliği	4,43
	Kamunun, sektörün ihtiyaçlarına göre kendini yenilememesi (teşvikler, izinler, standartlar, girişimciliğin artırılması)	4,27
	Ticaret ve ihtisas mahkemelerinin olmaması (mahkeme süreçlerinin uzunluğu)	4,11
	Vergi toplamada ve denetimde eşitlik bulunmaması	4,11
	İthalatta kullanılan yasal ve teknik denetim altyapısının yetersizliği	4,08
	Damping ve rekabet yasalarının eksikliği veya işleyişlerindeki	4,03

Politika Alanları	Tehditler	Öncelik Puanı
	sıkıntılar	
	İthalatta sertifikasız, taklit/imitasyon ürünlere izin verilmesi	3,97
	Ürün güvenliği ile standartlaşmada destek eksikliği	3,89
	Sektörlerin rasyonel korunamaması, ithal izinlerinin kolayca verilmesi	3,66
	Yeşil Hat Tüzüğü kapsamındaki kısıtlamalar	3,55
Fiziki Alt Yapının Geliştirilmesi	Sanayi Bölgelerinin sektörel bazda organize olmaması ve amaç dışında kullanılması	4,22
	Fiziksel altyapının eksikliği (ulaşım, telekomünikasyon, su, elektrik)	3,95
	Sanayi bölgelerinin yetersizliği	3,92
	Limanların altyapı ve kapasitelerinin zayıflığı	3,92
	Organize Sanayi Bölgeleri yönetiminin doğru şekilde yapılmaması	3,89
	Fiziki planın uygulanmaması	3,89
	Mülkiyet sorunu	3,76
Kamu-Sanayi-Üniversite İşbirliğinin Geliştirilmesi	Sanayi - üniversite işbirliği eksikliği	4,03
	İlgili kurumlar arasında iletişim eksikliği	3,89
İşgücü Piyasası ve İstihdam	Meslek liselerinin yeterli ara eleman yetiştirememesi ve yerli işgücünün mesleki teknik eğitime yönelmemesi	4,37
	Nitelikli eleman eksikliği	4,00
	Düşük işçilik maliyeti olan ülkeler ile rekabet	3,53
	Düşük eğitim kalitesi, düşük kalifiyeli yetişmiş insan kaynağı	3,32
İşletmelerin Rekabet Gücünün Artırılması	Mevcut durumda TC ve diğer ülkelerden gelen büyük tüccarların yarattığı rekabet	4,32
	Yüksek girdi maliyetleri	4,21
	Dışa bağımlı hammadde	4,05
	Hellim üretimi için gerekli süt miktarının kısıtlı olması	4,03
	Devlete yapılan satışlarda uzun tahsilat süreleri	3,95
	Kıbrıs ürünü düşük kaliteli / dışardan gelen ürünler daha kalitelidir algısı	3,95
	Çözüm sonrası kalite standartlarında rekabet edememe	3,73
	Yabancı yatırımcının önündeki bürokratik engeller	3,63
	Rumların Kıbrıs Türk ürünleri ile ilgili negatif algısı ve Kıbrıs Türk ürünlerini Güney Kıbrıs'ta perakende satmaktan çekinmesi	3,58
	TC'de 'ızgara peyniri' adı altında hellim satılması	3,57
	Kalitesiz/merdiven altı üretim	3,55
	Girişimcilik ortamının tam oluşmamış olması	3,47
	İnşaat sektöründeki daralma	3,37
	Çözüm sonrası kıyı ticaretinin ortadan kalkması	3,32
	Yeni uluslararası rakiplerin turizm sektörüne dinamik girişi	3,26
	Televizyonlarda yabancı markaların reklamlarının yayınlanması	3,24
	Ekonominin turizme bağlı oluşu ve turizm sektörünün içerdiği değişken riskler	3,21
Teknolojik Gelişim ve Teknoloji Kullanımı	Anlaşma ile dıştan gelecek uluslararası sermaye/teknolojinin yaratacağı rekabet	4,16
	Teknoloji geliştirme konusunda yeterli teşvikler yok, mali kaynak bulmak zor (Leasing olmaması, KOSGEB gibi düzenli açık ARGE	3,62

Politika Alanları	Tehditler	Öncelik Puanı
	fonlarının eksikliği)	
	İletişim maliyetlerinin yüksek olması	3,14
Mali Yapı ve Teşvikler	Dövizdeki dalgalanmalar, istikrarsız TL, yüksek kur riski	4,05
	Yüksek kredi maliyetleri	4,05
	Vergi ve sigorta katkı payı maliyetinin yüksekliği	3,74
	Tasarrufların yatırıma dönüşmemesi	3,74
	Çevre standartlarında uyumda destek eksikliği	3,66
	Yabancı yatırımcıya sağlanan avantajların yerliye sağlanmaması	3,43
	Sermaye göçü	3,41
	Bankacılıkta tahsilat kolaylaştırıcı araçların bulunmaması	3,37
	Küresel ekonomik kriz	3,13

5. Vizyon

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin 2025 yılı sanayi sektörü vizyonu; “Kaliteli ve yenilikçi ürünleri ile ülkemizin ve hedef pazarların ihtiyaçlarını en üst düzeyde sağlayan, niş ürünleri ile uluslararası düzeyde markalaşmış, rekabet gücü yüksek bir sanayi sektörüne sahip olmak.” tır.

Bu vizyon doğrultusunda;

- Niş ürünlerin markalaştığı ve ihraç edildiği,
- Sanayi ürünlerinin değer zincirinde olan en önemli ve sürükleyici sektörler olan turizm, yükseköğrenim ve inşaat sektörlerinin girdilerini en yüksek kalite ve kapasitede sağlayan,
- Yenilikçi,
- İleri teknoloji üretiminin gelişmesine önem veren, insan kaynakları yetkinliğini bu yönde geliştiren,
- Kaliteli ürünlerin üretildiği,
- Verimli,
- Yüksek katma değerli ürünleri ile ülke ekonomisine değer katan,
- Nitelikli insan gücüne sahip,
- Çevre ve iş güvenliği en üst düzeyde sağlanmış bir sanayi dönüşümünü sağlamak hedeflenmektedir.

Bu hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik olarak belirlenmiş olan stratejik odak alanları strateji haritasında görülmektedir.

6. Strateji Haritası

Çalışma ortamının ve örgütsel yapıların giderek daha karmaşık hale gelmesi, gelişen sosyo ekonomik, politik yapılar, teknoloji ve müşteri ya da faydalanıcı beklentilerinin giderek daha karmaşık bir hale gelmesi, ülke, bölge, şehir, şirket yönetişimini yapan tüm kurum ve kuruluşların verimli, etkin ve rekabetçi olmasını, sürdürülebilirliğini giderek zorlaştırmaktadır. Bu nedenle kamu ve özel kesimde tüm kuruluşlar vizyon sahibi, değişiklikleri zamanında görebilen ve hızla cevap verebilen yöneticilere ve bu yöneticilerin karar süreçlerinin kalite ve hızını belirleyecek

sistem ve teknolojilere sahip olmasını zorunlu kılmaktadır. Bir ülkenin vizyonu ve bu vizyon doğrultusunda yönlendirdiği alt vizyonlar ve stratejilerinin olmaması ülke gelişmişliğini doğrudan etkileyecektir. Ülke vizyonu doğrultusunda öne çıkan sektörlerin ve bu sektörlerin yönetişiminde rol alan yatay ve dikeydeki tüm kurumsal yapıların ve sektörlerin vizyon ve stratejilerinin entegre olarak belirlenmesi başarıyı artıracak, tüm kaynaklar doğru bir şekilde bir amaç doğrultusunda planlanıp yönetilebilecektir. Bu bölümde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinin 2025 yılı sanayi sektörü vizyonu ve bu vizyonun gerçekleşmesinde odaklanılacak alanlar ve stratejik hedefler tanımlanmaktadır. Stratejik odak alanları Proje Yürütme Kurulu ile yapılan grup çalışmasında önceliklendirilerek aşağıdaki gibi sıralandırılmıştır.

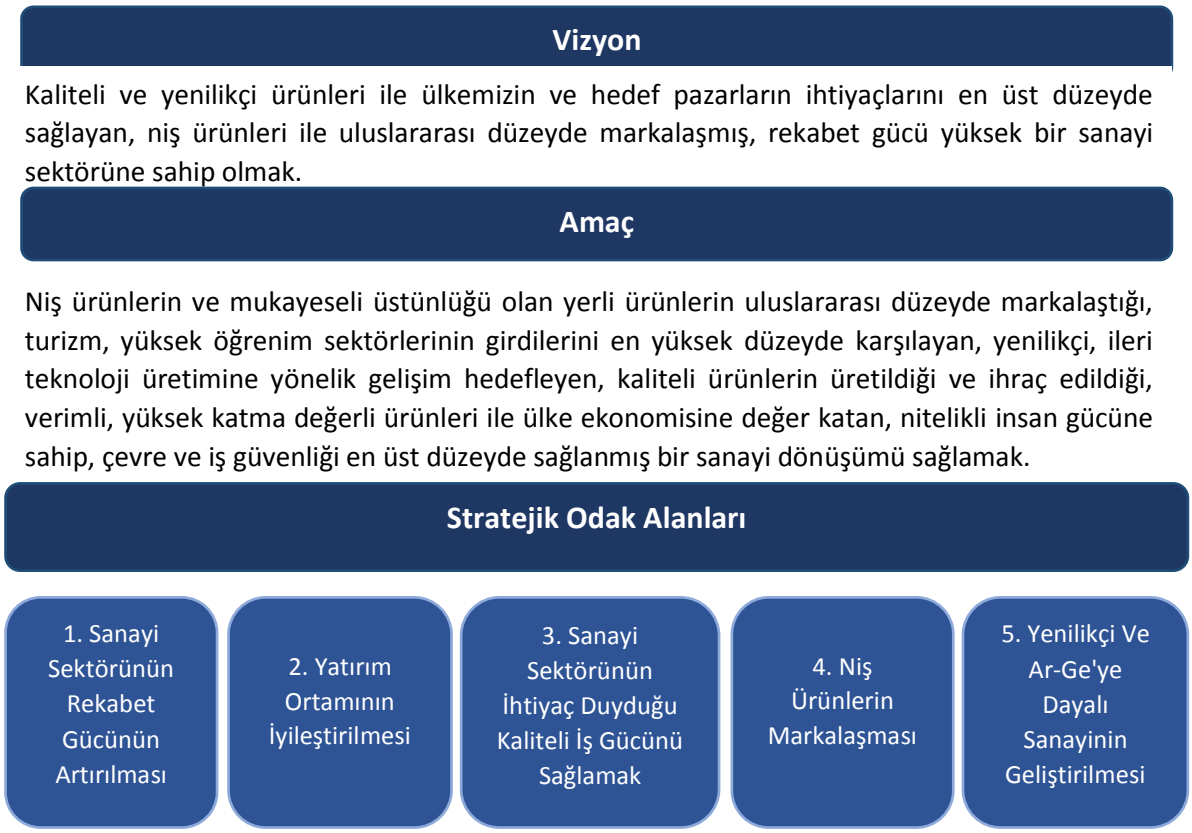

Şekil 6-1: Strateji Haritası

6.1. Stratejik Odak Alanları

2025 vizyonunun gerçekleştirilmesi amacıyla altı stratejik odak alanı belirlenmiş olup, bu odak alanlarının gerçekleştirilmesine yönelik stratejik hedefler geliştirilmiştir. Tanımlanmış olan stratejik odak alanları aşağıdaki gibidir:

1. Sanayi Sektörünün Rekabet Gücünün Artırılması;

KKTC sanayinin kurumsallaşması, kurumsal sürdürülebilirliğinde rekabet gücü önemli bir unsurdur. Rekabet gücünün artmasını sağlayacak çalışmaların yapılması kurumsallaşmadan ve kurumsal yapının rekabet gücünü sağlayan unsurlar doğrultusunda geliştirilmesinden geçmektedir.

Küresel rekabet KKTC'de faaliyet gösteren şirketlerin daha verimli çalışmalarını ve daha yüksek katma değer yaratmalarını zorunlu kılmaktadır. Sanayi sektöründe bulunan işletmelerin küresel

rekabet gücü sınırlı, kayıt dışılıkları yüksek ve kurumsallaşma düzeyi düşüktür. Şirketlerin yatırım ve iş yapma kapasitelerinin artırılması için dışa açılmaları ve uluslararası rekabet gücünü elde edebilmeleri için bir dizi düzenlemenin yapılması ve gerekli teşviklerin sağlanması gereklidir.

Şirketlerin yatırım ve iş yapma kapasitelerinin ve kurumsallaşma düzeylerinin artırılmasında;

- Kayıt dışılığın azaltılması,
- Kalite standartlarının yükseltilmesi,
- Finansa erişimin sağlanması öncelikli alanlar olarak görülmektedir.

Önde gelen bu unsurların yanı sıra, rekabette farklılaşmanın temel unsurları ise aşağıdaki şekilden de görüleceği üzere yenilikçi ürün ve hizmet geliştirme ve sunma, müşteri hizmetleri, müşteri beklentileri doğrultusunda özelleştirilmiş ürün veya hizmetleri sunma, ürün ve hizmetlerin pazarlanması vb. gibidir. Ayrıca müşterilerin en kaliteli ürünü daha uygun maliyetle satınalma eğilimi de dikkate alındığında düşük maliyetlerle üretim de sanayicilerin dikkat edeceği önemli unsurlar arasındadır. KKTC sanayi sektörünün üretim girdilerinin temininde dışa bağlı olması veya yerli girdilerin yüksek maliyetle üretilmesi girdi maliyetlerini yükseltmektedir. Düşük maliyetli üretimin sağlanmasında enerji başta olmak üzere girdi maliyetlerinin optimize edilmesi de odaklanılması gereken öncelik alanları arasındadır.

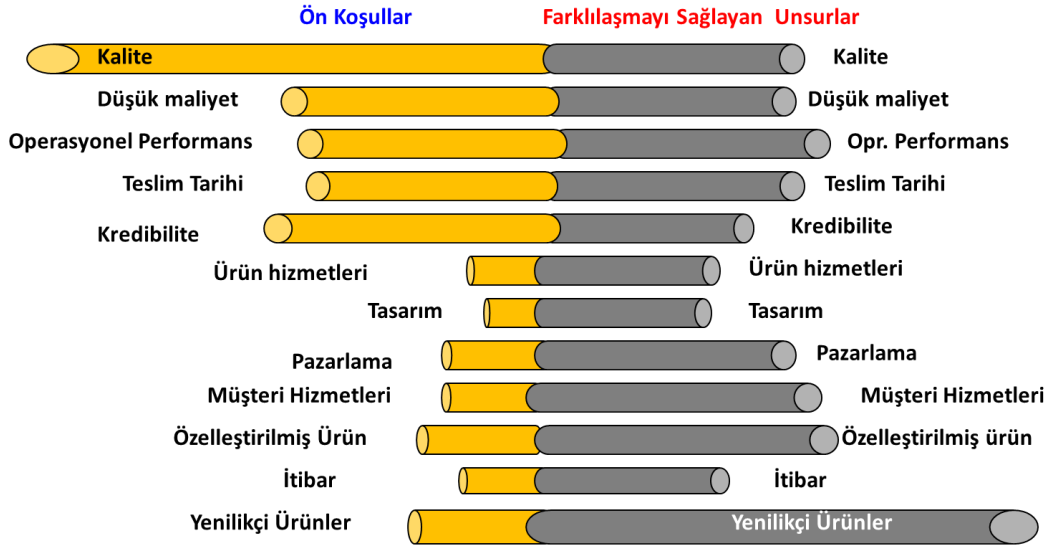

Şekil 6-2: Rekabet Gücünde Farklılaşmayı Sağlayan Unsurlar

Ayrıca yerli ürün tanımının yapılması ve konuya ilişkin mevzuatın hazırlanarak, yerli üretimin teşvik edilmesi de yerli sanayinin rekabet gücünü artıracak önemli hususlar arasındadır. Sanayi ürünlerinin yerli ürün olarak tanımında asgari aşağıdaki şartların aranması gereklidir;

- Sanayi Odasına kayıt olunması ve sanayi sicil belgesine sahip olmak,
- Üretim konusunun ve kapasitesinin sanayi odasınca tescil edilmiş olması,
- KKTC'de imal edilen ve bünyesinde en az %30 katma değer ya da %40 yerel girdi taşıyan ürünler (bu değer ayrıca ilgili otorite tarafından diğer ülke örnekleri de incelenerek belirlenmelidir),
- Tamamen KKTC'de üretilen veya elde edilen ürünler ile üretim sürecinin önemli aşamalarının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin KKTC'de yapılmış olması,

- Tarım ürünleri üretiminde Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığının Çiftçi Kayıt Sistemi ile ilgili kayıt belgesine sahip olunması,
- KKTC'de toplanan bitkisel ürünler, KKTC'de doğan ve yetiştirilen canlı hayvanlar ve bunlardan elde edilen ürünler,
- KKTC'de yetiştirilen ve avlanan su ürünleri,
- KKTC'de çıkarılan madenler ve madencilik ürünleri yerli malı olarak tanımlanabilir. Bu kapsamda detaylı bir çalışma yapılarak ilgili mevzuat geliştirilmeli ve yerli malı üretimi teşvik edilmelidir.

Mukayeseli üstünlüğü olan yerli ürünler ayrı bir çalışma ile detaylandırılmalı, gelişen şartlara bağlı olarak düzenli olarak gözden geçirilmeli ve güncellenmelidir. Üretim faaliyetlerinin uygunluğu da hijyen ve çevre koşulları açısından yerel ve AB mevzuatları dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Bu sektör ve ürünlerin geliştirilmesine yönelik sektör bazlı yol haritası ve aksiyon planı çıkartılmalıdır.

KKTC'de küçük, orta ve büyük işletmelerin kurumsallaşması ve kurumsal sürdürülebilirliğinin sağlanmasında rekabette farklılaşmayı sağlayan tüm unsurların işletmelerin stratejik yönetim süreçlerinde Operasyonel süreçlerin ve alt yapıların eşgüdümlü olarak ele alınması ve kurumsallaşma sürecinin bir parçası haline getirilmesi kritik öneme sahiptir.

Bu stratejik odak ile yatay ve dikey işbirliği modellerinin geliştirilmesi, girişimciliğin geliştirilerek üretimde katma değerin artırılması, işletmelerin kurumsallaşma sürecinde modern ve profesyonel yönetim sistem ve alt yapılarının geliştirilmesine yönelik desteklerin sağlanması, verimli ve karlı çalışma yapısının ve teknoloji kullanma yetkinliğinin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Sanayide değişimin yönetimi ve proaktif bir şekilde bu değişimin işletme yapısına kazandırılmasına yönelik program ve faaliyetlerin desteklenmesi hedeflenmektedir.

2. Yatırım Ortamının İyileştirilmesi;

KKTC'de yatırım ortamının geliştirilmesi ile ülkenin yatırım yapılabilirliğini artıracak alanlardaki iyileştirme çalışmalarının yapılmasından bahsedilmektedir. KKTC'de kamusal yönetim ve kamu kurumlarının, sivil toplum örgütlerinin, sanayi ve hizmet sektörü kuruluşlarının gelişimi üzerindeki ekonomik, sosyal ve politik kısıtlar ve bu kısıtların azaltılması veya önlenerek yönetilmesi konusunda ihtiyaç duyulan düzenlemeler ve yapılanmalar bu odak altında işlenmektedir. KKTC'de yatırımların artırılabilmesi, ekonomik kalkınma için gerekli çalışmaların yapılması, mevcut ortamın değerlendirilmesi, yatırımcıların sıkıntılarının tespit edilmesi, alınması gereken yasal tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Yatırım Danışma Konseyi oluşturulmuş olup, bu konseyin de etkinliklerinin başarılı örnekler ile koordineli çalışacak şekilde güçlendirilmesi hedeflenmelidir. Tarım, sanayi ve hizmetler alanında faaliyet gösteren özel sektörün güçlendirilmesi, rekabet ortamının geliştirilmesi ve kamu yönetimi reformu birbirinden bağımsız olarak düşünülmemelidir. Yatırım ortamının iyileştirilmesinde AB müktesebatına uyum da önemli bir husus olup, bu alanda uyumun kontrol ve koordinasyonunu üstlenmek üzere kurulmuş olan AB Koordinasyon Merkezi'nin etkinliği de önemlidir. Bu kapsamda AB Komisyonu nezdinde de ilerlemeleri izleyecek bir karma istişare komisyonunun oluşturulması hedeflenmelidir. Ayrıca Güney Kıbrıs ile yürütülmekte olan görüşme sürecinde oluşturulan Cumhurbaşkanlığı Müzakere Heyeti'nin ilgili konulardaki komite üyelerinin AB Koordinasyon Merkezi ile eşgüdümlü çalışması ve ilerlemeleri Karma Komisyona aktarması sağlanmalıdır. Mümkün olabilecek en üst seviyede Güney Kıbrıs'ın AB uyum süreci deneyimlerinden faydalanılmalıdır.

Tüm bu açıklamalar ışığında KKTC'nin yatırım yapılabilir bir ülke olarak gelişmesine ve tercih edilmesine katkıda bulunacak alanlar;

- Finans piyasalarının geliştirilmesi,
- Sanayinin güçlenmesi, rekabet gücünün artırılması ve yeni girişim alanlarının oluşturularak geliştirilmesi,
- Sanayinin gelişmesine ve ihtisaslaşmasına olanak sağlayacak Organize Sanayi Bölgelerinin oluşturulması ve alt yapısının başarılı örnekler doğrultusunda kurulması,
- Yerli ürün tanımının yapılması ve buna ilişkin yasal mevzuatın geliştirilmesi,
- İş gücü piyasasının etkinliğinin artırılması ve eğitim sisteminin yetkinleştirilmesi,
- Ekonomik gelişimin sağlanması,
- Kamusal reformların yapılarak şeffaflık ve hesap verebilirliğin artırılması,
- Kamunun düzenleme yapma ve denetim alt yapısının geliştirilmesi,
- Ekonomik hayatın gelişimine ortam sağlayacak yasal düzenlemelerin sağlanması,
- Yatırımların teşvik edilmesi,
- Yatırım yapılacak alanların geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Strateji belgesinde bu alanda belirlenen stratejik hedefler ve eylem planları ile yatırım ortamının geliştirilmesi hedeflenmektedir.

KKTC'de mevcut durumda tanımlı bir teşvik politikası bulunmamakta, sektörlere sağlanan teşvikler belirli bir politika temelinde dağıtılmadığından ekonomiye katkısı da tam olarak ve sistematik bir şekilde ölçümlenememektedir. Bu nedenle teşvik sisteminin sanayi stratejisinde belirlenen hedefler doğrultusunda öncelikli sektörler ele alınmak suretiyle yapılandırılması ve bu politika doğrultusunda kullandırılması etkinliğini artıracaktır. Ülkenin teşvik politika ve hedeflerinin belirlenmesi, etkinliğinin ölçümlenmesine yönelik sistemlerin oluşturulması da bu kapsamda ele alınması hedeflenmelidir. Sanayinin ulusal ve uluslararası rekabet gücüne sahip olmasını sağlayacak, ülke stratejileri ile uyumlu yatırım alanlarına yönelmeyi teşvik edecek, bu stratejilerin gerçekleştirilmesine hizmet edecek bir yatırım teşvik sisteminin yapılandırılması gereklidir.

3. Sanayi Sektörünün İhtiyaç Duyduğu Kaliteli İş Gücünü Sağlamak

Rekabet edebilirliğin önemli bir ölçütü işgücü maliyetleri olduğundan işgücünün verimliliği yanında ücret seviyeleri ve işçilik kalitesi de rekabete etki etmektedir. DPÖ hane halkı işgücü anket verilerine göre sanayi sektörü 2013 toplam istihdamın %7,7'sini oluşturmaktadır. 2004 yılından itibaren görece olarak gerileyen istihdam payı 2010 yılında artmış yalnız sonraki yıllarda toplam istihdam edilenler içerisindeki payı gerileyerek % 7,7 olarak gerçekleşmiştir. Büyümesi genel ekonomik büyümenin gerisinde kalan sanayi sektörünün istihdam olanakları da gerilemiştir. Sanayi sektörü içerisinde önemli bir paya sahip olan imalat sektöründe de aynı durum söz konusudur. 2004 yılında toplam istihdamın %10'nunu sağlayan imalat sanayi sektörü, 2014 verilerine göre toplam istihdamın ancak %7,8'ni sağlayabilmiş ve çalışan sayısı olarak da 9,490'dan 8.075'e gerilemiştir. Ancak proje kapsamında 2015 yılında yapılan envanter çalışması kapsamında tespit edilen çalışan sayısı 9.210 kişidir. Bunun sebebi; teknolojik gelişim imkanlarından faydalanmak suretiyle sanayinin teknoloji odaklı üretim teknikleri kullanıyor olması ve buna bağlı olarak oluşan insan kaynağı tasarrufu değil, sektörün küçülmesi olarak değerlendirilmektedir.

KKTC'de birçok alanda vasıfsız işgücü açığı bulunmakta ve bu alandaki açık genellikle Türkiye'den sağlanmaktadır. Öte yandan sanayi ve hizmetler sektöründe nitelikli teknik personel bulunması konusunda da yeterli iş gücü kaynağı sağlanamamaktadır.

KKTC'de iş gücü verimliliği özellikle İmalat sanayinde diğer alanlara göre görece düşük olduğu gözlemlenmektedir. Örneğin, KKTC imalat sanayinin aynı coğrafyayı paylaştığı Güney Kıbrıs imalat sanayinin %30'u düzeyinde bir verimliliğe sahipken, Türkiye'nin imalat sanayi işgücü verimliliğinin ise ancak %13'üne yakındır. Söz konusu rakamlar KKTC imalat sanayinin dış pazarlarda rekabet edebilirliğinin oldukça düşük olduğunu göstermektedir (Kaynak: http://www.tusiad.org.tr, AB Kapı Aralığında Sıkışmış Bir Ülke).

Ulusal iş gücü ve istihdam politikalarının Ada ekonomik faaliyetlerini destekleyecek şekilde planlanması, Ada ekonomik sektörlerinin ihtiyacı olan iş gücü niteliği ve gelişimi dikkate alınarak insan kaynaklarının geliştirilmesi, yetkinleştirilmesi ve planlanması, istihdama yönelik alt yapının kurulması ve desteklenmesi, eğitim sisteminin mesleki gelişime olanak sağlayacak şekilde yapılandırılması, üniversite, meslek okulları ve sanayi arasındaki işbirliğinin geliştirilmesi de bu stratejik odak kapsamında ele alınmaktadır.

4. Niş Ürünlerin Markalaşması;

Proje kapsamında yapılan çalıştaylarda KKTC'de paydaşların niş ürünü olarak ağırlıklı olarak KKTC'ye özgü tarımsal sanayi ürünleri olarak kabul ettiği gözlemlenirken, ekonomi bilimi açısından kabul edilen niş pazar ve niş ürün tanımının da dikkate alınması gerekmektedir. Bu kapsamda Niş ürün tanımı iki ayrı kategoride değerlendirilmelidir;

1. **Tarımsal Ürünler:** KKTC kültür ve iklimi ile doğrudan alakalı, ülkeye özel olan ve tüketici veya müşteri tarafından bu özelliği ile tercih edilen, muadillerinden farklılaşmış ve özelleşmiş ürün olarak tanımlanabilir.
2. **Niş Pazarlara Hitap Eden Ürünler:** Göreceli olarak daha küçük alt pazarlara hitap eden veya daha küçük bir kesimin ihtiyaçlarına yönelik olan ve özellikle rekabet açısından KKTC'nin mukayeseli avantajı olabilecek özellikli ürünlerdir.

Birinci kategoride tanımlanan niş ürünler açısından; KKTC iklim özellikleri, adanın yapısı ve kültürüne bağlı olarak adaya özel tanınan ürünlere sahiptir. Ada bu ürünleri ile hem ticari müşteriler ve hem de turizm ziyaretçileri tarafından bilinmektedir. Bu ürünlerin üretimine ve ticaretinin yaygınlaştırılmasına yönelik desteklerin sağlanması ve bu ürünlerin markalaşması Ada'nın tanınırlığı ve ekonomik gelişimi açısından önem arz etmektedir.

Bu amaçla marka değeri olacak niş ürünlerin tanımlanması, patent haklarının alınması ve coğrafi tescilin tamamlanması, ürünlerin markalaşması, hammadde kalite ve arz yeterliliğinin sağlanması, tarımsal alanlarda niş ürünlerin üretimine ve uluslararası ticari faaliyetlerin gerçekleştirilmesine yönelik desteklerin sağlanması hedeflenmektedir.

Yukarıda ifade edilen birinci kategori kapsamında niş ürün KKTC kültür ve iklimi ile doğrudan alakalı, ülkeye özel olan ve tüketici veya müşteri tarafından bu özelliği ile tercih edilen, muadillerinden farklılaşmış ve özelleşmiş ürün olarak tanımlanabilir.

Niş ürünlerin tanımlanmasında kullanılması önerilen temel kriterler;

a. Tarımsal ürün olarak adada yetişen,
b. Hammaddesi ağırlıklı olarak yerli olarak temin edilen,
c. Ada tarımsal ve sınai faaliyetleri sonucu üretilen,
d. Üretim şekli ve içeriği itibariyle Ada kültürünün bir parçası olan ve adaya özel olan,

e. Üretim sonucunda elde edilen ürünün ada iklimi ve kültürü ile farklılaşmış ve diğer ülkelerde kalite ve lezzet olarak taklit edilmesi güç olan, taklit edilse de aynı içerik, müşterinin tercih ettiği lezzet ve kalitede olmayan,
f. Ada sanayi ve hizmet sektörü tarafından geliştirilmiş, muadillerinden farklı ve özel olan,
g. Arz esnekliği yüksek olan ürünler.

Niş ürün yukarıda tanımlanan kriterlerin tamamına veya çoğunluğuna uyumlu olmak durumundadır.

Niş ürünün markalaştırılması, dış ticarete konu bir metaya dönüştürülmesi ciddi bir bütçe ve yatırım gerektiren bir süreçtir. Bu sürece girilirken; üretim kapasitesi ve olanakları da dikkate alınmalıdır.

5. Yenilikçi Ve Ar-Ge'ye Dayalı Sanayinin Geliştirilmesi;

Ar-Ge kurumlarının ve bilinçli tüketici sayısının arttığı ve rekabetin baş döndürücü hale geldiği günümüzde işletmeler açısından yenilik bir zorunluluk haline gelmiştir. Yenilik, yeni fikirlerin uygulamaya konulması veya ticarileştirilmesi sürecidir. Yeni fikirlerin ar-ge süreçleri sonunda ürün ve hizmetlere dönüştürülmesi ve ticarileştirilmesi sağlanır. Bu kapsamda Ada genelinde işletmelerin yenilikçi bir yapıya dönüştürülmesi ve yenilikçiliğin ve ar-ge alt yapılarının teşvikine yönelik yasal alt yapının geliştirilmesi, eko sistemin oluşturulması, bu kapsamda kuluçka merkezlerinin geliştirilmesi, teknoparkların işlevselleştirilmesi ve geliştirilen ürünlerin üretimine yönelik alt yapıların desteklenmesi hedeflenmektedir. Bu suretle Ada'da faaliyet gösteren işletmelerin yenilikçi bir yapıya dönüşümünün sağlanması, yenilikçi girişimlerin desteklenmesi, üniversite-sanayi işbirliği ile araştırma ve geliştirme yetkinliğinin artırılması da sağlanacaktır. İşletmelerin yenilikçi alt yapısının gelişiminde bilgi teknolojilerin önemi yadsınamaz. Ada'nın bu alanda gelişmiş iş gücü de değerlendirilerek bilişim sektörünün Ada ekonomik sektörlerinin teknolojik dönüşümünde rol almasını sağlayacak yetkinliğe ve rekabet gücüne ulaştırılması da bu kapsamda ele alınmaktadır. Rekabet üstünlüğü sağlayan dünya işletmelerinin bu üstünlüklerindeki "güç kaynağı" hiç şüphe yoktur ki "AR-GE'ye yaptıkları yatırıma bağlıdır. Ar-ge ile bahsedilen rekabetçilikte önde olmayı gerektirecek yeni ürün ve hizmetleri bulmak üzere gerçekleştirilen yaratıcı süreçtir, aynı zamanda mevcut ürün ve hizmetlerin rekabette farklılaşmasına ilişkin geliştirmeler de ar-ge sürecinin bir parçasıdır.

6.2. Stratejik Hedefler

Tablo 6-1: Stratejik Odak ve Hedefler

Stratejik Odak	Stratejik Hedefler
1. **Sanayi Sektörünün Rekabet Gücünün Artırılması**	1.1. Yatay ve dikey kümelenmenin gerçekleştirilmesi
	1.2. Girişimciliğin geliştirilmesi
	1.3. Kurumsal kapasite geliştirilmesi
	1.4. Sanayide verimliliğin teşvik edilmesi
2. **Yatırım Ortamının İyileştirilmesi**	2.1 Kamu reformunu yapmak
	2.2. Teşvik sistemini geliştirmek
	2.3. Finansa erişimi sağlayacak düzenlemeler yapmak
	2.4. Organize Sanayi Bölgelerini geliştirmek
	2.5. Mevzuatta AB uyumunu sağlamak
	2.6. Sanayi Strateji Belgesinin mevzuatlaştırılması
3. **Sanayi Sektörünün İhtiyaç**	3.1. Eğitim politikalarının sanayi sektörleri ihtiyaçları

Stratejik Odak	Stratejik Hedefler
Duyduğu Kaliteli İş Gücünü Sağlamak	doğrultusunda yeniden yapılandırılması
	3.2. İstihdam ortamının iyileştirilmesi
	3.3. Üniversite, Meslek Yüksek Okulları ve Sanayi işbirliğinin geliştirilmesi
4. **Niş Ürünlerin Markalaşması**	4.1. Ülkemiz açısından marka değeri olacak niş ürünlerin belirlenmesi
	4.2. Niş ürünlere yönelik destek programları geliştirmek ve uygulamak
	4.3. Ürünlerin patent haklarının ve Coğrafi Tescillerinin alınması
	4.4. Niş ürünlerin pazarlanmasına yönelik hedef pazarların tanımlanması ve geliştirilmesi
	4.5. Niş ürünlerin markalaşması
	4.6. Hammadde kalite ve arzının yeterliliğinin sağlanması
5. **Yenilikçi Ve Ar-Ge'ye Dayalı Sanayinin Geliştirilmesi**	5.1. Ar-Ge teşvik ekosistem oluşumunun sağlanması
	5.2. Sanayide teknolojik gelişimin ve yenilikçi dönüşümün sağlanması

6.3. Stratejik Hedefler ve Eylem Planı

Bu bölümde her bir stratejik odak alanının gerçekleştirilmesine yönelik stratejik hedefler ve bu hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik alt hedefler tanımlanmıştır. Her bir alt hedef için performans kriterleri ve bu hedeflerin gerçekleştirilmesinden sorumlu kurumlar tanımlanmıştır. İşbirliği yapılacak kurumlar ise o hedefin gerçekleştirilmesinde işbirliği, katılımı gerekli olan ve hedefin gerçekleştirilmesinde doğrudan etkisi olan veya kolaylaştırıcı etkisi olan kurum ve kuruluşlardır (Bakanlıklara bağlı genel müdürlükler, sanayi ve ticaret odaları, sivil toplum örgütleri vb.).

6.3.1. Stratejik Odak 1: Sanayi Sektörünün Rekabet Gücünün Artırılması

6.3.1.1. Yatay Ve Dikey Kümelenmenin Gerçekleştirilmesi

Tablo 6-2: Stratejik Odak 1, Hedef 1: Yatay Ve Dikey Kümelenmenin Gerçekleştirilmesi

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
1.1.1. NACE Kodlaması ve Sürdürülebilir Envanter Yönetimi	• Envanter çalışmalarına katılımın yasal/idari düzenleme ile zorunlu hale getirilmesi ve gerekli müeyyidelerin belirlenmesi (Bkz. Mevcut Durum Analizi Sanayi Envanteri Yol Haritası) • Sanayi Sicilinin oluşturulması	• İlgili İdari düzenlemelerin belirtilen takvim döneminde tamamlanması	2017 sonuna kadar	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı, DPÖ, K.T. Sanayi Odası, Sanayi Dairesi	
1.1.2. Kümeleme Faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi	• Kümelenme politikası geliştirilmesi ve kümelenme potansiyellerinin belirlenmesi amacıyla analizler yapılması • 2017 sonuna kadar kümelenme modelinin uygulanacağı öncelikli sektörlerin belirlenmesi • Yatay ve dikey kümelenme modelinin 2017 sonuna kadar tanımlanması • Kümeleri sınıflandırmaya ve performanslarını değerlendirmeye ilişkin yöntemin belirlenmesi	• Belirtilen çalışmaların ilgili takvimde hazırlanması	2017-2018	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KOBİGEM, K.T. Sanayi Odası
1.1.3. Kümelerin teknik destek ve finansmana erişimin kolaylaştırılması	• Kümelenmenin geliştirilmesine yönelik uluslararası hibe ve fonlardan faydalanılması • Kümelerin geliştirilmesine	• Küme çalışması için sağlanan fon tutarı • Küme çalışması için sağlanan teşvik ve	2017-2018	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	DPÖ, Kalkınma Bankası, KOBİGEM, YAGA, Tarım ve Doğal

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	yönelik teşvik ve desteklerin tanımlanması ve uygulanması • Kümelerin finansmanına yönelik kredi ve faiz desteklerinin geliştirilmesi	destek sayısı ve kapsamı • Küme finansmanına yönelik geliştirilmiş kredi ve faiz destek sayısı-tutarı			Kaynaklar Bakanlığı,
1.1.4. Üniversitelerin kümelere olan katkısının artırılması	• Kümelenme çalışmalarına üniversitelerin de katılımının sağlanması ve üniversite sanayi işbirliğinin teşvik edilmesi • Kümelenme çalışmalarında sanayi-üniversite işbirliğinin tercih edilir olmasını sağlayacak düzenlemeler yapmak.	• Üniversite sanayi işbirliği yapılan kümelenme projesi sayısı	2017-2021	YÖDAK, KTSO, KOBİGEM	Tüm Üniversiteler, Milli Eğitim Bakanlığı
1.1.5. Belirlenen sektörlerde küme çalışmalarının başlatılması	• Küme çalışması yapılacak yatay ve dikey sektörlerin belirlenmesi • Küme çalışmalarının başlatılması • OSB'lerde işletmeler arası işbirliklerin destek programları ile teşvik edilmesi	• Başlatılan küme çalışması sayısı • OSB'lerde işletmelerin ortaklaşa gerçekleştirdiği proje sayısı • OSB'lerde gerçekleştirilen küme projelerine verilen destek miktarı	2017-2021	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KOBİGEM, K.T. Sanayi Odası
1.1.6. Mukayeseli üstünlüğü olan yerli sektör ve ürünlerin geliştirilmesi	• Yerli ürün tanımının yapılması ve mevzuatlaştırılması • Yerli ürünlerin desteklenmesinde diğer ürünlere göre belirlenecek yüzdede avantaj sağlanması	• Yerli ürün ile ilgili mevzuatın 2017 yılında yayınlanması • Yerli ürünlere desteklerde sağlanan fark yüzdesi	2017-2025	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KOBİGEM, DPÖ, K.T. Sanayi Odası, Sanayi Dairesi

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
1.1.7. Değer zincirinde olan sektörlerin geliştirilmesi	• Lojistik sektörünün uluslararası standartlarda sanayi ihtiyaçları ile uyumlu olarak geliştirilmesi ve sektör yatırımlarının teşvik edilmesi • Turizm sektör stratejilerinin geliştirilmesi ve sektörün rekabet gücünün artırılması • Eğitim sektör stratejilerinin geliştirilmesi, eğitimde uluslararası düzeyde hizmet sağlayan ve tercih edilen bir ülke olunması • Enerji politikalarının belirlenmesi ve enerji sektöründeki yapılanma ve yatırımların bu doğrultuda gelişiminin teşvik edilmesi • Tarım politikalarının belirlenmesi ve tarımın sektörel ihtiyaçları karşılayacak çeşitlilik ve kaliteye ulaştırılması • Liman taşımacılığında uluslararası bir hub olmak için gerekli yatırımların yapılması ve bu alanda gelişimin sağlanması, serbest bölge ve limanların oluşturulması • Liman yatırımlarını tamamlayıcı antrepo ve depoların liman eko çevresinde oluşturulması • Bilgi teknolojileri ve yazılım sektörünün gelişimine yönelik	• Tüm sektör politikalarının 2017-2018 döneminde tanımlanması • Yatırım alanlarına yönelik sağlanan uluslararası fon tutarı • Enerji yatırım sayısı • Liman hizmetleri yatırım sayısı • Yatırım veya ortaklık yapan yabancı yatırımcı sayısı • Yabancı yatırım tutarında artış	2017-2021	Başbakanlık	Tüm Bakanlıklar, DPÖ, YAGA, STK, K.T. Elektrik Kurumu

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	teşvik programlarının geliştirilmesi, sektörün kapasite ve kalitesinin yükseltilmesi • Bilgi teknolojileri ve yazılım sektörünün ar-ge çalışması yapmasına ve ürünlerin markalaşmasına olanak sağlayacak teşviklerin sağlanması • Değer zincirinde tanımlanan tüm alanlarda yabancı yatırımcının ülkeye çekilmesi ve yerli-yabancı yatırımcıların iş birliği ve ortaklığının teşvik edilmesi				

6.3.1.2. Girişimciliğin Geliştirilmesi

Tablo 6-3: Stratejik Odak 2, Hedef 2: Girişimciliğin Geliştirilmesi

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
1.2.1. Girişimcilik kültürünün oluşturulması	• Sanayi sektöründe girişimciliğin artmasına yönelik olarak sanayi, ticaret odaları, üniversiteler ve KOBİGEM işbirliği ile eğitim ve seminerler düzenlenmesi • Sanayi sektörünü destekleyecek girişimcilik eko sisteminin tanımlanması ve ilgili	• Sanayi ve eko sisteminde iş kurmaya yönelik düzenlenen eğitim ve seminer sayısı	2017 ve sürekli	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KOBİGEM, KTSO

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	alanlarda da girişimciliğin teşvik edilmesi				
1.2.2. Girişimcilik ile ilgili fon ve desteklerin temini	• Sanayi sektöründe iş geliştirme merkezlerinin kurulmasına yönelik uluslararası hibe ve fonlardan faydalanılması • Sanayi sektöründe girişim sermayesi yatırım ortaklıkları geliştirilmesine yönelik yasal düzenlemenin yapılması • Girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının geliştirilmesi	• Yeni girişim sayısında artış • Girişim sermayesi yatırım ortaklığı sayısı	2017-2025	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KOBİGEM
1.2.3. Girişimcilik teşvik sisteminin oluşturulması	• Sanayi sektöründe yeni girişim iş kurma, yatırımlarının ve yeni girişim kapasite artırımlarının desteklenmesine yönelik teşviklerin geliştirilmesi ve uygulanması • Girişimcilerin markalaşma, tanıtım, fuarlara katılım vb. alanlarda desteklenmesine yönelik teşviklerin tanımlanması ve uygulamaya alınması	• Yeni girişim teşvik sayısında artış • Teşviklerden faydalanan yeni girişimci sayısı • Marka desteği alan girişimci sayısı • Fuar katılımı yapan girişimci sayısı	2017-2025	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	DPÖ, KOBİGEM, KTSO, Sanayi Dairesi
1.2.4. Yenilikçi girişimlerin desteklenmesine yönelik alt yapı ve teşviklerin sağlanması	• Yenilikçi girişimlerin teknopark ve kuluçka merkezi desteklerinden faydalanmasının sağlanması • Yenilikçi girişim çağrı programlarının oluşturulması ve uygulanması	• Teknoparkta konumlanan yeni girişimci sayısı • Yenilikçi girişim çağrı sayısı • Yenilikçi girişim başvuru sayısı	2017 ve sürekli	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KOBİGEM, Üniversiteler, KTSO, Sanayi Dairesi

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
1.2.5. Girişimcilerin işe başlama, izin ve ruhsat alma, işin tasfiyesi süreçlerinin kolaylaştırılması	• İş Kurma ve işe başlama süreçlerinin kolaylaştırılmasına yönelik olarak süreçlerin iyileştirilmesi, dijital ortama taşınması • İzin, ruhsat ve lisans işlemlerinin hızlandırılmasına ve sürecin kolaylaştırılmasına yönelik olarak ilgili organizasyon ve süreçlerin yeniden yapılandırılması, başvuru işlemlerinin dijitalleştirilmesi • İşin tasfiyesine yönelik süreçlerin kolaylaştırılması, iflas yasasının uluslararası standartlarda iyileştirilmesi.	• Belirtilen faaliyetlerin ilgili takvimde gerçekleştirilmesi	2017-2018	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	Hukuk Dairesi, Resmi Kabz ve Şirketler Mukayyitliği

6.3.1.3. Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi

Tablo 6-4: Stratejik Odak 2, Hedef 3: Kurumsal Kapasite Geliştirilmesi

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
1.3.1. KOBİ'lerin ülke ekonomisindeki payının ve etkinliğinin artmasını, rekabet güçlerinin ve düzeyinin yükseltilmesini gerçekleştirecek kurumsal alt yapının kurulması, geliştirilmesi	• KOBİGEM Mevzuatının başarılı örnekler incelenerek geliştirilmesi ve ilgili mevzuatın yayınlanması • KOBİGEM'in kıyaslanan merkezler örnek alınarak kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi	• KOBİGEM Mevzuatının yayınlanması • KOBİGEM Kurumsal kapasitesinin belirlenen takvimde geliştirilmesi	2017-2018	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KOBİGEM
1.3.2. KKTC'de kurulmuş yerli şirketlerin kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi	• 2017 sonuna kadar tüm sektörlerde şirketlerin kurumsal kapasite gelişim ihtiyaçlarının analiz edilmesi • İhtiyaç analizi doğrultusunda şirketlerin danışmanlık ve eğitim almalarına yönelik desteklerin belirlenmesi ve uygulamaya alınması • Şirketlerin gelecek nesillere sorunsuz geçişini sağlayacak düzenlemeler yapmasının teşvik edilmesi • Sanayi şirketlerinin üretim sürecinin etkinleştirilmesi için teknik danışmanlık hizmetlerinin alınmasına yönelik desteklerin sağlanması	• Kurumsal kapasite gelişim ihtiyaç analizi yapılan sektör ve firma sayısı • Şirketlere yönelik verilen eğitim sayısı/ihtiyaç analizi • Şirket başına sağlanan danışmanlık destek miktarı	2017-2018	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KTSO, K.T. Ticaret Odası, Resmi Kabz ve Şirketler Mukayitliği

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
1.3.3. Üniversite sanayi işbirliğinin geliştirilmesi	• Sanayi ve üniversitelerin ortaklaşa geliştirdiği ar-ge ve proje sayısının artırılması ve bu amaçla proje duyurularında üniversite sanayi işbirliğinin öncelikli olarak desteklenmesi • Üniversitelerde eğitim branşlarının sanayi ve hizmet sektörünün ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde oluşturulması ve öğrenci kontenjanının da bu ihtiyaca uygun belirlenmesi • Üniversite öğrencilerinin sanayide uygulamalı eğitim almalarını sağlayacak düzenlemelerin yapılması	• Sanayi – üniversite ortak proje sayısı • Sanayi üniversite ortaklığında geliştirilen ürün sayısı • Üniversite öğrencilerinin meslek kollarında sanayide istihdam oranı	2017-2021	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	YÖDAK, Üniversiteler, K.T. Sanayi Odası, Sanayi Dairesi
1.3.4. Sektörel üretim ve istihdamın artırılmasına yönelik yatırımların desteklenmesi	• Sektörel üretim ve istihdamın artırılmasına yönelik yatırım ve kapasite büyütme desteklerinin sağlanması	• Kapasite geliştirme destek sayısı • Destek alan firma sayısı	2017-2025	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	Sanayi Dairesi, DPÖ, KTSO
1.3.5. Sanayi şirketlerinin pazarlama, satış ve dış ticaret organizasyonunun güçlendirilmesi	• Şirketlerin pazarlama, satış ve dış ticaret süreçlerini ve organizasyonunu yapılandırma konusunda eğitilmesi • Şirketlerin pazarlama, satış ve dış ticaret konusunda nitelikli personele ulaşmasını sağlayacak destek programlarının geliştirilmesi • Pazar araştırması ve pazarlama planlaması konusunda şirket	• Dış ticaret ve pazarlama satış organizasyon ve süreçlerini yapılandıran firma sayısı • Markalaşma ve marka yönetimi konusunda eğitilen firma sayısı • Fuar katılım	2017-2021	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	K.T. Sanayi Odası, Ticaret Dairesi, Diş Temsilcilikler, Sanayi Dairesi

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	yetkinliğinin geliştirilmesine yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetlerinin desteklenmesi • Fuar katılım destek programlarının geliştirilmesi ve sanayi ürünlerinin uluslararasılaşması konusunda sanayiye yön verilmesi • Markalaşma konusundaki yatırımların desteklenmesi, şirketlerin markalaşma, marka yönetimi alanında eğitilmesi.	desteğinden faydalanan firma sayısı			
1.3.6. İhracatın artırılmasına yönelik kurumsal yapıların geliştirilmesi	• İhracatçılar Meclisinin kurumsal gelişiminin başarılı örnekler dikkate alınarak yapılandırılması • İhracatçılar Meclisi'nin kurulmasına ilişkin yasal düzenlemenin yapılması • İhracatçılar Meclisinin ülkedeki tüm sektörleri kapsayacak şekilde organizasyonunun yapılandırılması ve yetkin personel ile desteklenmesi	• İhracatçılar kapasitesinin planlanan dönemde geliştirilmesi • Niş alanda ihracatın artırılmasına yönelik sağlanan teşvik sayısı • İhracat geliştirme teşvik sayısı ve katılan firma sayısı	2017-2021	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KTSO,K.T. Ticaret Odası, Ticaret Dairesi, İhracat Birlikleri
1.3.7. İhracatın artırılmasına yönelik teşviklerin geliştirilmesi ve uygulamaya alınması	• KKTC ihracat stratejisinin 2017 yılında hazırlanması ve ilgili yönetmeliğin yayınlanması • İhracatı teşvik programının 2017 yılında uygulamaya alınması İhracatın artırılması • Özellikle niş ürünler, katmadeğeri yüksek ürünler ve	• İhracat stratejisi ve ilgili yönetmeliğin 2017 yılında yayınlanması • İhracatta artış oranı • İhracat amaçlı TC Eximbank kredi kullandırım oranında	2017-2025	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	DPÖ, Ticaret Dairesi, Sanayi Dairesi, KTSO, K.T. Ticaret Odası

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	ileri teknoloji ürünlerinin ihracatının artırılmasına yönelik teşvik ve desteklerin belirlenerek uygulamaya alınması • İhracata yönelik TC Eximbank kredi ve desteklerinin KKTC'de etkin şekilde kullandırılması	artış			
1.3.8. Kümelenme ve geri dönüşüme yönelik yatırımlar ile araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin desteklenmesi	• Kümelerin ortak çevresel alt yapı (geri dönüşüm tesisi) kurmasının teşvik edilmesi • Şirketlerin çevre korumaya yönelik alt yapı ve sistemlerinin desteklenmesi • Kümelerin ortak ar-ge merkezi ve laboratuvar kurmasının teşvik edilmesi • Şirketlerin Ar-ge süreçlerini ve alt yapılarını kurma ve bu alanda nitelikli personel istihdam etme konusunda desteklenmesi	• Küme bazında kurulan ortak çevresel alt yapı sayısı • Küme bazında kurulan ortak ar-ge alt yapısı sayısı • Ar-ge nitelikli personel desteğinden faydalanan firma sayısı	2017-2021	Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KTSO, Sanayi Dairesi, KOBİGEM
1.3.9. Sanayi firmalarının uluslararası projelere katılımının teşvik edilmesi	• Sanayi firmalarının uluslararası projelere katılımı konusunda bilgilenme ve proje bulma yetkinliğinin artırılması, bu alanda bilgi sağlayacak mekanizmaların kurulması • Firmaların uluslararası projelere katılımının teşvik edilmesi.	• Uluslararası projelere katılım sağlayan firma sayısı • Uluslararası projelere yönelik sağlanan teşvik tutarı ve sayısı	2017-2021	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	Sanayi Dairesi DPÖ
1.3.10. İthal İkamesi olacak yerli ürünlerin tespiti, kalite ve kapasitesinin	• İthal ikamesi olan yerli ürünlerin sektör bazlı tespiti ve	• İthal ikamesi olan sektör bazlı ürün	2017-2025	Ekonomi ve Enerji	Üniversiteler İlgili STK'lar

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
artırılması	geliştirilmesine yönelik politika ve aksiyonların belirlenmesi • Tespit edilen ürünlerin yerli tüketimine yönelik kapasite ihtiyacının tanımlanması • Sanayicilerin ilgili ürünlere yönelik kapasite ve kaliteyi artırmalarına yönelik teknoloji, yatırım desteklerinin sağlanması	listesinin 2017 sonuna kadar hazırlanması • Tespit edilen alanlarda kapasite artış oranı • Tespit edilen alanlarda sağlanan destek oranı		Bakanlığı KTSO	

6.3.1.4. Sanayide Verimliliğin Teşvik Edilmesi

Tablo 6-5: Stratejik Odak 2, Hedef 4: Sanayide Verimliliğin Teşvik Edilmesi

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
1.4.1. KKTC Enerji piyasası düzenleme ve denetleme alt yapısının kurulması	• Enerjinin yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için, enerji piyasasının oluşturulması • Başta sürdürülebilir enerji olmak üzere, enerjinin özel sektör tarafından üretimi, dağıtımı ve iletimine yönelik politika ve programların oluşturulmasına lişkin stratejilerin belirlenmesi ve uygulamaların başlatılması • Enerji Piyasası Düzenleme	• Enerji piyasası stratejilerinin 2018 sonuna kadar tanımlanması • Enerji piyasası düzenleme politika ve uygulamalarının 2018 sonuna kadar mezuatlaştırılması • Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunun 2020 yılına kadar uygulamaya geçirilmesi	2018-2025	K.T. Elektrik Kurumu	

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	Kurumunun kurulması ve çalışma kapsamına ilişkin mevzuatın yayınlanması • Enerji piyasasında faaliyet gösteren üretim, dağıtım ve iletim şirketlerinin faaliyetlerinin yasa ve yönetmeliklere uyumu konusunda denetimin sağlanması amacıyla denetim organizasyonunun oluşturulması, yetkin insan kaynağının sağlanması • Denetim personelinin İstihdamı ve Türkiye EPDK ile işbirliği yapılarak eğitilmesi	• Denetim alt yapısının 2020 yılına kadar kurulması • Özel yatırımcılar tarafından kurulan ve devlet teşviği ile üretime başlayan enetji üretim tesisi sayısı • İlave kazanılan MW			
1.4.2. KKTC Sanayisi verimlilik stratejisi ve eylem planının hazırlanması	• Sanayide verimlilik araştırmasının yapılması • Ulusal verimlilik stratejisi ve eylem planının hazırlanması • Eylem planının yasalaştırılması • Eylem planı doğrultusunda teşvik ve desteklerin sağlanması	• Ulusal sanayi verimlilik stratejisinin yayınlanması yasalaştırılması • Sağlanan teşvik ve destek sayısı	2017-2020	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	Sanayi Dairesi, K.T. Sanayi Odası
1.4.3. Eko verimlilik programlarının uygulanması ve iklim değişikliğinin sanayiye etkisinin en aza indirilmesi	• Sanayide enerji verimliliğinin artırılmasına yönelik standartların tanımlanması, yasal düzenlemenin yapılması ve uygulamaların denetlenmesi • İnşaatlarda verimlilik/izolasyon vb. hususların enerji verimliliğine ilişkin	• Çevre yasalarının AB ile uyumlandırılması • Enerji verimliliği yasasının çıkartılması • Atık yönetimi alt yapısı kurulan OSB sayısı	2017-2020	Turizm ve Çevre Bakanlığı	DPÖ, Elektrik Kurumu, Yerel Yönetimler Müdürlüğü, K.T. Belediyeler Birliği

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	düzenlemelerde ele alınması, bu yönde üretim yapan veya yapacak işletmelerin desteklenmesi • Hammadde tüketim ve atık bertaraf maliyetlerinin düşürülmesi ile rekabet gücünün korunması • Kirlilik yükünün azaltılarak bölge kaynaklarının korunmasının sağlanması gibi kazanımların elde edilmesi				
1.4.4. Yenilenebilir enerji kaynaklarının teşvik edilmesi ve enerji maliyetlerinin azaltılması	• KKTC de güneş enerjisi üretimi, düzenli üretimine ve depolanmasına yönelik yatırımların fizibilitelerinin yapılması • Bu yatırımların organize sanayilerde ortak alan olarak yapılmasına yönelik teşvik programlarının geliştirilmesi • Verimli/ yenilenebilir enerji kaynaklarının tespiti ve uygulamalarının hayata geçirilmesi • Yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilen enerjinin mahsuplaşmasına yönelik çalışmaların yapılması • Sanayicinin ucuz enerji temin etmesine yönelik düzenlemelerin yapılması • OSB'lerde ortak enerji üretimi	• Yenilenebilir enerji tesis ve depolama yatırım sayısı • Yenilenebilir enerjiden sağlanan elektrik enerjisi KW artışı • OSB'lerde ortak enerji üretimi girişim sayısı • Sanayiciye verilen enerji fiyatlarında düşüş oranı	2017-2021	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	DPÖ, Yenilenebilir Enerji Kurulu, İlgili Bakanlıklar

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	tesislerinin kurulmasının desteklenmesi				

6.3.2. Stratejik Odak 2: Yatırım Ortamının İyileştirilmesi

6.3.2.1. Kamu Yönetiminin Sanayi Gelişimine Katkısını Artırmak

Tablo 6-6: Stratejik Odak 2, Hedef 1: Kamu Reformunu Yapmak

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
2.1.1. Kamu kurumlarının stratejik planlama ve performans yönetimi organizasyon ve sistemlerini kurmalarına yönelik yönetmeliğin çıkartılması, tanımlanacak belirli bir takvimde gerçekleştirilmesinin sağlanması.	• Stratejik Planlama ve Performans Yönetimi Yönetmeliği'nin yayınlanması • Kamu kuruluşlarının stratejik plan hazırlamalarına yönelik takvimin öncelikler de belirlenerek ilgili yönetmelikte yayınlanması • Belirtilen sürelerde kamu kurumlarının stratejik planlarını hazırlayarak yayınlaması • Kamu kuruluşlarının performans sistemlerini kurmaları • Kamu kurumlarının plana uygun faaliyet gösterip göstermediğinin ölçümlenmesi • Paydaş memnuniyet anketlerinin 3'er yıllık periyotlarda uygulanması	• Yönetmeliğin yayınlanma tarihi • Stratejik plan hazırlayan kamu kuruluşu sayısı %100 • Performans sistemi kuran kamu kuruluşu sayısı • Paydaş memnuniyetinde artış oranı	2017-2018 2018 ve sürekli	Başbakanlık	Bakanlıklar

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
2.1.2. Kamu kuruluşlarının kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi	• Kurumsal kapasite gelişimi alanında kamu kuruluşlarının fon temin etmesi • Tüm kamu kurumlarının 2021 sonuna kadar kurumsal kapasite geliştirme çalışması yapması ve organizasyon ve süreçlerini etkinleştirmesi • Kamu kurum ve kuruluşlarının yetkinlik bazlı eğitim ihtiyaç analizi uygulamasını başlatması ve her yıl eğitim ihtriyaç analizi yaparak kamu görevlilerinin eğitim gereksinimini tanımlamaları • Kamu görevlilerine eğitim ihtiyaç analizine göre hizmet içi eğitim sağlanması. • Kamu reformu yasası kapsamında personel alımlarında/terfilerde şeffaflık-liyakat-eşitlik vb. kriterlerin geliştirilmesi. • Kamu kurumlarında norm kadro analizi, ünvanların belirlenmesi veya standartlaştırılması, organizasyon yapılarının, görev gereklilikleri ve görev tanımlarının oluşturulması veya güncellenmesi, istihdamda tanımlanan kriterlere uyulması.	• Kurumsal kapasite gelişimi alanında Yerel bütçe, TC, AB vb. fon sağlayan kamu kuruluşu sayısı • Kurumsal kapasite geliştirme çalışması yapan kamu kuruluşu sayısı • Norm kadro çalışmasını tamamlayan kurum sayısı • Yetkinlik bazlı eğitim ihtiyaç analizinin ve eğitim planlamasının her yıl yapılması • Kurum ve kurumlarda görev alan personel başına alınan hizmet içi eğitim sayısı	2017-2021	Başbakanlık	AB Komisyonu, Dünya Bankası, IMF, T.C. Yardım Heyeti UNDP, Başbakan Yardımcılığı ve Maliye Bakanlığı
2.1.3. Kurumlar arası koordinasyon ve eşgüdümün artırılmasına yönelik	• Eşgüdüm kurulması zorunlu olan kurumların ve eşgüdüm	• Çalışmaların belirtilen takvimde	2017-2020	DPÖ Koordinasyon	İlgili devlet

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
mekanizmaların tanımlanması	alanlarının 2017 sonuna kadar tanımlanması • Eşgüdüm için gerekli bilgi ve iletişim alt yapısı ve mekanizmaların 2017 sonuna kadar tanımlanması ve 2020 sonuna kadar yapılandırılması • Eşgüdümün kurumsallaştırılmasına yönelik yönetmeliklerin 2018 yılında çıkartılması • Reel Sektör Danışma Kurulu'nun statü ve yapısının güçlendirilmesi • Ekonomi Koordinasyon Kurulu'nun ve Müsteşarlar Kurulu gibi yapıların güçlendirilmesi. • Kurulların aldığı kararların uygulanma oranının bakanlık bazında DPÖ İzleme ve Koordinasyon Dairesi tarafından belirlenecek periyotlarda ölçümlenmesi ve uyum raporunun yayınlanması • Her üç yılda bir paydaş memnuniyetinin ölçümlenerek performansın değerlendirilmesi	tamamlanması • Alt yapının belirtilen takvimde kurulması • Yönetmeliğin yayınlanması • Reel Sektör Danışma Kurulu toplantı sayısı • Reel Sektör Danışma Kurulu karar sayısı • Ekonomi Koordinasyon Kurulu Toplantı sayısı • Ekonomi Koordinasyon Kurulu karar sayısı • Müşteşarlar Kurulu toplantı sayısı • İlgili bakanlıkları temsil eden müsteşarların toplantıya katılım oranı • Paydaş memnuniyet oranında artış • Çoklu bakanlığı ilgilendiren kararların eşgüdümlü bir		Dairesi	kurumları

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
		şekilde bakanlık düzeyinde uygulanma oranı			
2.1.4. İş ve yatırım ortamının geliştirilmesine yönelik yasal gerekliliklerin tespiti ve gerekli düzenlemelerin 2017 sonuna kadar tamamlanması	• İş ve yatırım ortamının geliştirilmesine yönelik mevcut yasal düzenlemelerin yeterliğinin analiz edilmesi ve mevcut yasalarda düzenleme veya yeni yasal düzenleme gerekliliklerinin tanımlanması ve ilgili düzenlemelerin yapılması • Şirket kuruluş, şube açma, kapanış işlemlerinin süre ve maliyetlerinin azaltılması • Sanayi sektörünün gelişmesine katkıda bulunacak ve ülke ekonomisi açısından katma değeri yüksek olan yatırım alanlarına yönelik izin, yer temini ve kuruluş işlemlerinin hızlandırılmasına yönelik düzenlemelerin yapılması • İş Yapabilirlik Raporunda tanımlanan kriterlere uyumun sağlanması	• Yasal düzenleme yapılması planlanan alanlar • Düzenlemelerin belirlenen takvimde tamamlanması • İş Yapabilirlik Raporunda tanımlanan ülke puanında artış oranı	2017-2018	Başbakanlık	İlgili Devlet Kurumları YAGA
2.1.5. Kamusal reformlar için sivil toplum kurumlarının lobi faaliyetlerinin geliştirilmesi	• STK'ların kamu yönetişim mekanizmasına katılımının sağlanması • Kamu politikalarının ve reformlarının kamu ile paylaşılmasına yönelik STK'lar ile işbirliği yapılması	• Lobi faaliyetlerine katılan STK sayısı	2017-2021	Başbakanlık	Sivil Toplum Örgütleri, Meslek Odaları

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
2.1.6. Sivil toplum örgütlerinin kapasitesinin geliştirilmesine yönelik teşvik mekanizmalarının tanımlanması ve ilgili yönetmeliğin yayınlanması	• Sivil toplum örgütlerinin kurumsal kapasitesinin geliştirilmesine yönelik teşvik programlarını kapsayan yönetmeliğin yayınlanması • Sivil toplum örgütleri kurumsal kapasite geliştirme teşvik programlarına katılımın sağlanması	• Yönetmeliğin yayınlanması • STK başına sağlanan kurumsal kapasite geliştirme proje desteği • Program başvurusu yapan STK sayısı/Toplam STK sayısı	2017-2021	Başbakanlık	Sivil Toplum Örgütleri, Meslek Odaları
2.1.7. Kamuda denetim alt yapısının geliştirilmesi ve kamu sektörünün denetim yapabilecek kapasiteye ulaştırılması	• Kamu denetim standartlarının başarılı uygulamaları olan ülke standartları dikkate alınarak tanımlanması ve ilgili yönetmeliklerin yayınlanması • Mali/İş Güvenliği/Çevre Güvenliği/Ürün standartları vb. alanlarda denetim birimlerinin ilgili bakanlıklar altında kurulması ve kurumsal kapasite gelişimi • Mali/İş Güvenliği/Çevre Güvenliği/Gıda Güvenliği/ Ürün standartları vb. alanda denetim yapan personel istihdam ve gelişiminin sağlanması • Kamu iç denetiminin(Ombusman, Sayıştay, Başbakanlık Denetleme Kurulu vb.) etkinleştirilmesi • Kamu denetimlerinin etkinleştirilmesine yönelik kurum bazlı çalışma modelinin tanımlanması (Kendi personeli	• Denetim standartları yönetmeliğinin 2017 sonuna kadar yayınlanması • Belirtilen takvimde Denetim birimlerini kuran kamu kurumu sayısı • İlgili alanda eğitimi ve deneyimi olan denetim personeli sayısı • Denetim personelinin ilgili alanda aldığı eğitim ve sertifikasyon sayısı • Kamu iç denetimi kapsamında yapılan denetim sayısı	2017-2021	Başbakanlık, Personel Dairesi	Sayıştay, Başbakanlık Denetleme Kurulu, İçişleri Bakanlığı, Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı, Ekonomi ve Enerji Bakanlığı, Çevre Koruma Dairesi, Personel Dairesi

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	veya akredite olmuş özel sektör kurumlarından hizmet alınması suretiyle de yapılması yönünde) ve Denetim Standartları Yönetmeliğinde yayınlanması • Denetim alanlarına bağlı olarak denetimlerin etkinliğini artırmaya yönelik cezai yaptırımların tanımlanması ve Denetim Standartları Yönetmeliğinde yayınlanması				
2.1.8. KKTC standart alt yapısının ve organizasyonunun kurulması	• KKTC Standardizasyon teşkilatının kurulması ve uluslararası iyi örnekler doğrultusunda kurumsal yapısının ve alt yapısının oluşturulması, • KKTC standardizasyon politikasının oluşturulması • Kalibrasyon – metroloji yasal altyapısının tamamlanarak, ülke çapında yaygınlaştırılması	• Standardizasyon politikası • Standardizasyon teşkilatının belirlenen takvimde kurulması ve faaliyete geçmesi • Kalibrasyon-metroloji ile ilgili mevzuatın ve ilgili tüzüklerin yayınlanması	2017-2018	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı, DPÖ	Üniversiteler, AB Komisyonu, İlgili Kurumlar
2.1.9. Ürün kalite standartlarının tanımlanması ve yayınlanması	• Ürün kalite standartlarının AB ile uyumlandırılması ve tüm ürünlerin kalite standartlarının tanımlanması • Ürün güvenliği yasası kapsamındaki tüzüklerin	• Belirlenen takvimde uyumluluğun sağlanması • Kalite standardı tanımlı ürün sayısı/	2017-2020	Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı, Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	İlgili Devlet ve Sivil Toplum Kurumları

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	çıkarılması ve uygulanması, • Gıda kodekslerinin veya benzeri gıda standartlarının uygulama etkinliğinin sağlanması	Toplam ürün sayısı • İlgili tüzüklerin hedef döneminde yayınlanması • Gıda kodeksi ve standartlarına uyumun kontrolüne ilişkin denetim sayısı			
2.1.10. Ürün standartlarının kontrolüne yönelik laboratuvar ve test merkezlerinin kurulması	• Laboratuvar ve test merkezlerinin kurulmasına yönelik ihtiyaçların 2018 başına kadar belirlenmesi • AB mevzuatı ile uyumlu kalibrasyon laboratuvarlarının kurulması, bu doğrultuda TSE vb. kurumlar ile işbirliği yapılarak deneyimlerden faydalanılması • 2018 sonuna kadar laboratuvar ve test merkezlerinin kurulmasına yönelik uluslararası hibe ve fon desteklerinin sağlanması • 2021 yılına kadar gerekli alt yapıların kurulması ve uygulamaya alınması • İlgili alt yapıların özel sektör tarafından kurulmasının teşvik edilmesi	• Belirlenen takvimde gerçekleşme oranı • Sağlanan fon miktarı/toplam yatırım tutarı • Akredite laboratuvar kuran özel müteşebbis sayısı	2017-2021	Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı, Devlet Laboratuvarı Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	Üniversiteler, AB Komisyonu, TC Yardım Heyeti KTSO
2.1.11. Sanayi de standartlara uyumun sağlanması	• Standartlara uyumun sağlanmasına yönelik uluslararası fon ve desteklerin temin edilmesi • Firmaların yayınlanan	• Ürün sertifikasyonu alan sanayi sektör firma sayısı • Firma başına	2017-2025	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KTSO T.C. Büyükelçiliği Kalkınma ve Ekonomik İşbirliği

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	standartlara uyumunu sağlayacak eğitimlerin düzenlenmesi • İşletmelerin uyum döneminde ihtiyacı olan kurumsal kapasite gelişim desteklerinin tespiti ve sağlanması • Teknik ve finansal destek sağlayarak şirketlerin uyum sürecinde desteklenmesi • Kalite alt yapılarının (standart, kalibrasyon, akreditasyon vb.) AB standartları doğrultusunda yapılandırılmasına yönelik fon ve desteklerin temin edilmesi • Kalite alt yapılarının ve standartlarının AB politikaları ile uyumlu hale getirilmesi • Uyumluğu sağlanan tüm standartların ülkede üretilen ürünler dışında ithal ürünlere de eş zamanlı olarak uygulanması	verilen eğitim sayısı • Firma başına sağlanan teknik destek sayısı ve tutarı • Kalite alt yapısı kurulmasına yönelik sağlanan destek miktarı • Akredite kalite alt yapısı sayısında artış • Kalite alt yapılarının AB uyumunun sağlanması			Ofisi AB Komisyonu
2.1.12. Sanayi ve iş dünyasının yasal haklarına ilişkin alt yapı ve düzenlemelerin oluşturulması	• Ticaret ve ihtisas mahkemelerinin kurulmasına yönelik yasa ve yönetmeliklerin yayınlanması • Vergi düzenlemelerinin kıyas ülke uygulamaları da incelenerek yeniden yapılandırılması • İthalata yönelik yasal ve teknik denetim alt yapısının 2017 sonuna kadar uygulamaya alınması • Damping ve rekabet yasalarının	• İlgili yönetmeliklerin belirlenen sürede yayınlanması • İlgili düzenlemelerin belirlenen sürede yapılması • Rekabet Kurulunun kapasitesinin 2018 sonuna kadar geliştirilmesi	2017-2018	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı, Başbakan Yardımcılığı ve Maliye Bakanlığı	İlgili Sivil Toplum Örgütleri

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	uygulama etkinliğinin artırılması • Rekabet Kurulunun kapasitesinin artırılması, yetki alanının genişletilmesi ve etkinleştirilmesi • Tahkim kurulu oluşturulması, İcra ve Tebliği yasal mevzuatının bu doğrultuda güncellenmesi	• 2018 sonuna kadar Tahkim mevzuatının çıkartılması			
2.1.13. Bürokratik engellerin teknoloji ile ortadan kaldırılması	• E-devlet ve e-imza uygulamasına yönelik fizibilite çalışmasının yapılması • E- devlet ve e-imza uygulamasının 2017 yılında başlatılarak 2021 yılına kadar tüm kamu teşkilatında uygulamasının sağlanması • Yerel bilişim firmalarının geliştirilmesi, e-devlet uygulamalarında satış sonrası hizmet kapasitesinin Kuzey Kıbrıs'taki firmalardan oluşmasının sağlanmasına yönelik kapasite gelişimine destek verilmesi • AB tarafından belirlenen temel kamu hizmetlerinin elektronik ortamda yapılmasını sağlayacak alt yapı ve teknolojilerin kurulması	• E-devlet uygulamasının başlatılması • E-imza uygulamasını kuran kamu kuruluşu sayısı (%100) • E-imza satış sonrası destek veren KKTC'de kurulu bilişim firması sayısı	2017-2021	Başbakanlık	Bakanlıklar, KTSO, K.T. Ticaret Odası
2.1.14. Haksız rekabetin önlenmesi	• Haksız rekabeti önlemek üzere AB teknik mevzuatına uyumun sağlanması • Mevzuata uygun olmayan	• İlgili yönetmeliklerin belirlenen sürede yayınlanması	2017-2025	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	Rekabet Kurulu

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	malların piyasaya arzının ve dolaşımının engellenmesi amacıyla uygunluk değerlendirme ve piyasa gözetim ve denetim sistemlerinin kurulması • İthalatta haksız rekabetin önlenmesine yönelik politikaların belirlenmesi ve bu doğrultuda yasal düzenlemelerin yapılması	• İlgili düzenlemelerin belirlenen sürede yapılması			
2.1.15. Yatırım Danışma Konseyinin ve Faaliyetlerinin güçlendirilmesi	• Yatırım Ortamını İyileştirme kapsamında Türkiye ve başarılı uygulamaları olan benzer ülkelerin tecrübelerinden faydalanarak kurulacak kamu ve özel sektör taraflarını içeren karma bir üst kurulun oluşturulması, görev ve sorumluluklarının tanımlanması • Bu kurulun öncülüğünde yatırım ortamı analizinin ayrıntılı yapılarak iyileşme aksiyonlarının başlatılması • Kurulun koordinasyonunda Sanayi Stratejisi Belgesinde bahsi geçen yatırım ortamı iyileştirme aksiyonlarının alınması • AB müktesebatına uyumun kontrol ve koordinasyonunu üstlenen, bakanlıklardan ve bağlı dairelerinden her düzeyde temsilci ile oluşmuş AB Koordinasyon Komisyonunun	• Kurulun oluşturulması • Kurul toplantı sayısı • Yatırım ortamı analizi yayın tarihi • AB Koordinasyon Komisyonunun strateji belgesinde alınan aksiyonlara yönelik yayınladığı ilerleme raporu sayısı • AB Koordinasyon Komisyonunun AB Komisyonu ile gerçekleştirdiği ilerleme Değerlendirme toplantı sayısı • AB Mevzuatı ile uyumlaştırılan ve yayınlanan mevzuat sayısı	2017-2021	Başbakanlık	DPÖ, YAGA, AB Koordinasyon Merkezi, İlgili Bakanlıklar, KOBİGEM

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	Kurulması ve etkin çalışması				

6.3.2.2. Teşvik Sistemini Geliştirmek

Tablo 6-7: Stratejik Odak 2, Hedef 2: Teşvik Sistemini Geliştirmek

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
2.2.1. Ulusal teşvik politika ve hedeflerinin oluşturulması	• KKTC 2025 teşvik politika ve hedeflerinin bölgesel ve sektörel stratejiler dikkate alınarak belirlenmesi, bölge ve yatırım alanı (sektör) bazlı teşvik modelinin 2017 sonuna kadar tamamlanması • Yerli ürün tanımının yapılması ve ilgili mevzuatın yayınlanması • Teşvik politikasında yerli ürün tanımına giren sektörlerin veya ürünlerin teşvik edilmesi • Teşvik politikasında ileri teknoloji geliştiren veya kullanan girişimlerin ve sektörlerin geliştirilmesine yönelik ilave desteklerin tanımlanarak ileri teknoloji üretimin özendirilmesi • İlgili yönetmeliklerin 2017	• Teşvik politikasının 2017 sonuna kadar tanımlanması • Ulusal teşvik politikasının ve ilgili yönetmeliklerin 2018 sonuna kadar yayınlanması • Ulusal teşvik programının yayınlanması • İlgili kurumların rol ve sorumluluklarının belirlenen takvimde tanımlanması • Teşviklerin yerlilik oranı belirtilen	2017-2018 Sürekli	Başbakanlık DPÖ	İlgili Bakanlıklar ve Sivil Toplum Örgütleri, YAGA, DPÖ, KOBİGEM

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	sonuna kadar yayınlanması • Teşvik modeli doğrultusunda 3 yıllık teşvik programı (2018-2021 teşvik programı) hazırlanması ve programın 2018 yılı başında yayınlanması ve başlatılması • Teşvik sisteminin ve uygulamaların performansını ölçümleyecek sistemlerin yapılandırılması • Teşviklerin sağlanmasında ilgili kurum ve kuruluşlarla (KOBİGEM, YAGA, İlgili Bakanlıklar vb. gibi) işbirliği alanlarını ve modelini kapsayan düzenlemelerin oluşturulması ve uygulamaya alınması. • Program performansının düzenli ölçümlenmesi	sınırın üstünde kullandırılma yüzdesi. • İleri teknoloji geliştirme ve üretimimine yönelik teşvik modelinin 2017 sonuna kadar tanımlanması • Program performans değerlendirme rapor sayısı			
2.2.2. Öncelikli sektörlerin tanımlanarak geliştirilmesi için destek sağlanması	• Mevcut sanayi sektör alanları içinde katma değeri yüksek, ithal bağlılığı düşük desteklenecek öncelikli sektörlerin tanımlanması ve destek kapsamına alınması veya bu ürünlerin üretimini teşvik edecek ilave teşvik unsurlarının tanımlanması • Öncelikli sektörlerin belirlenmesinde özellikle turizm-yükseköğrenim-inşaat sektörlerinin ihtiyaçlarının dikkate alınması	• 2017 sonuna kadar teşvik edilecek öncelikli sektörlerin belirlenmesi • Öncelikli teşvik edilecek ithal bağımlılığı yüksek ara mallar gerekçeli listesi • Öncelikli teşvik edilecek niş ürün gerekçeli listesi • Sanayileşme olanağı yüksek	2017-2018	DPÖ Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı	İlgili Bakanlıklar ve Sivil Toplum Örgütleri

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	• Yerli üretiminin desteklenmesi amacıyla ithal bağımlılığı yüksek olan ve KKTC'de üretilebilecek ara malların belirlenmesi, üretilebilirliğinin analiz edilmesi, uygun olanların öncelikli sektör olarak teşvik programına alınması • Niş ürünlerin tanımlanması, gelişme ve markalaşma potansiyeli olan ürünlerin üretiminin öncelikli sektörler kapsamında ele alınması • Güney Kıbrıs'ın ithal ettiği veya ürettiği ürünlerin çözüm öncesi veya sonrası Kuzey Kıbrıs'ta yapılıp yapılamayacağının analiz edilmesi ve uygun görülenlerin öncelikli sektörveya sektör ürünü kapsamına alınması • ihracatta mukayeseli avantajı olan ürünlerin belirlenmesi ve ihracatının teşvikine yönelik politika ve düzenlemelerin belirlenmesi • Organik tarımın teşvik edilmesi ve organik ürünlerin sanayileşmesinin sağlanması	organik tarım ürünleri gerekçeli listesi • İhracatta mukayeseli avantajı olan ürünler gerekçeli listesi			
2.2.3. Sektör ürün bazlı katmadeğeri yüksek alanların belirlenmesi	• Sektörel ve mümkün olduğunca ürün bazlı girdi/çıktı tablosu, ithal-yerli girdi oranları, katma değer derinliği ve teknoloji düzeyi konusunda rapor	• Ürün/Sektör bazlı ithal yerli girdi oranları ile katma değer oranlarının çıkarılması.	2017-2018	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı DPÖ	Sanayi Dairesi, KTSO

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	hazırlanması	• Bu konuda hazırlanan raporun yayınlanması			
2.2.4. Sektörel ve bölgesel bazda ve katma değeri yüksek alanlar için yatırım teşvik programı hazırlamak ve uygulamaya almak	• Hedef 2.2.3 sonuçları dikkate alınarak sektör bazlı yatırım alanları ve teşvik gerekliliklerinin belirlenmesi • Hedef 2.2.3 sonuçları dikkate alınarak bölgesel düzeyde yatırım konularının ve teşvik gerekliliklerinin belirlenmesi • Sektör ve bölge bazlı teşvik programları hazırlanarak uygulamanın başlatılması	• Öncelikli sektör yatırım alanları ve teşvik raporunun yayınlanması • Bölgesel yatırım ve teşvik tanımlarının belirtilen sürede yayınlanması • Teşvik programlarının yayınlanması	2017-2018	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı DPÖ	Sanayi Dairesi, KTSO
2.2.5. Sanayi firmalarının teşvik modeli hakkında bilgilendirilmesi	• 2018-2025 teşvik politikasının ve 2018-2021 teşvik programının sanayi ve değer zincirinde bulunan sektörler ile paylaşılması • Bölgesel ve sektörel teşvikler konusunda sektör firmalarının bilgilendirilmesine yönelik seminerlerin her çağrıda yaygın olarak yapılması	• Çağrı bazında bilgilendirme yapılan firma sayısı	2018 ve her çağrıda yaygın olarak	KTSO, DPÖ	Sanayi Dairesi, KOBİGEM
2.2.6. Kıbrıs Türk Yatırım Geliştirme Ajansı (YAGA)'nın kurumsallaştırılması ve uluslararası iyi örneklere uygun yapılandırılması	• YAGA'nın uluslararası iyi örnekler doğrultusunda kurumsal gelişiminin, bölgesel hizmet vermesine yönelik örgütlenme modelinin ve insan kaynağı yetkinliklerinin geliştirilmesi, görev ve yetkilerinin bu doğrultuda yapılandırılması • YAGA'nın AB ülkeleri başarılı	• YAGA'nın yeniden yapılandırılmasının 2017 sonuna kadar tamamlanması • İlgili mevzuatın 2017 sonunda güncellenmesi • YAGA tarafından ülkeye getirilen	2017-2018	Başbakanlık	YAGA, ilgili STÖ'ler

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	uygulamaları, Türkiye Yatırım Ajansı modeli incelenerek benzer şekilde destek veren, yatırımcı çeken, izleme ve değerlendirme yapan bir statüye kavuşturulması • Yapılanma modeli doğrultusunda YAGA yasasının güncellenmesi • YAGA'nın ülkenin ihtiyaç duyacağı özel yatırımlarda duyuruya çıkması konusunda kapasitesinin ve etkinliğinin artırılması • Ülkeye yatırımcı çekilmesi, ülke yatırımcılarının uluslararası işbirliklerine ve ortaklıklarına girmesini sağlayacak girişimlerin gerçekleştirilmesi	yatırımcı sayısı • YAGA faaliyetleri sonucu geliştirilmiş yatırım projeleri sayısı ve meblağı • YAGA organizasyonları sonucu oluşan işbirliği ve ortaklık sayısı • Ülkeye giren yabancı sermaye yatırımlarında artış oranı • Yatırım başına istihdam oranında artış • Özel yatırım duyuru sayısı • Duyuruya başvuru sayısı			
2.2.7. Ar-ge teşvik ekosisteminin oluşturulması	• Ar-Ge Teşvik yasası, teknopark yasası ve e-ticaret yasasının çıkartılması • Türkiye ve işbirliği potansiyeli olan ülkeler ile hibe destek modelinin oluşturulması ve yaygınlaştırılması (Örneğin; Çukurova Kalkınma Ajansıyla yürütülen hibe destek modelinin, Tübitak ve Türkiye Kalkınma	• Belirlenen takvimde ilgili yasaların yayınlanması • Hibe destekleri konusunda işbirliği yapılan uluslararası kurum sayısı • Türkiye ve ilgili ülkeler ile	2017-2019	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KOBİGEM, DPÖ, KTSO

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	Bakanlığıyla Ar-Ge desteklerine yönelik yapılması) • İlgili kurumlar ile protokol imzalanarak destek programlarının KKTC'de de geliştirilmesi.	imzalanan protokol ve işbirliği sayısı			

6.3.2.3. Finansa Erişimi Sağlayacak Düzenlemeler Yapmak

Tablo 6-8: Stratejik Odak 2, Hedef 3: Finansa Erişimi Sağlayacak Düzenlemeler Yapmak

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
2.3.1. Finansal piyasaların düzenlenmesine yönelik yasa ve yönetmeliklerin geliştirilmesi, düzenleyici kuralların tanımlanması	• 2017 yılında finansal piyasaların işleyişine yönelik aksaklıkların ve eksiklerin tespit edilmesi • İlgili yasa ve yönetmeliklerin 2017 sonuna kadar yayınlanması • Düzenleyici otoritenin ve denetim işlevinin 2018 yılı içinde yapılandırılması ve 2019 dan itibaren uygulamanın başlatılması • Finansal kurumlarda kurumsal yönetim uyumunun teşvik edilmesi • Finansal kurumların uyumsuzluğuna yönelik disiplin ve cezalar ile ilgili yönetmeliğin 2018 sonuna kadar yayınlanması	• Düzenlemelerin belirlenen takvimde tamamlanması	2017-2018	Başbakan Yardımcılığı ve Maliye Bakanlığı	KKTC Merkez Bankası, Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
2.3.2. Sermaye piyasası alt yapısının kurulması	• Sermaye piyasalarının gelişmesine olanak sağlayacak enstrümanların (fon havuzu, risk sermayesi vb.) belirlenmesi ve geliştirilmesi	• Belirlenen dönemde alt yapının geliştirilmesi	2017-2018	Başbakan Yardımcılığı ve Maliye Bakanlığı	KKTC Merkez Bankası, Ekonomi ve Enerji Bakanlığı
2.3.3. Finansman fırsatlarının çeşitlendirilmesi	• Finansal araçların gelişmiş piyasalara uyumunun sağlanması • Girişim sermayesi ve yatırım bankası kaynaklarının KKTC'ye çekilmesi • Sanayi şirketlerinin COSME (Avrupa Birliği İşletmelerin ve KOBİ'lerin Rekabet Edebilirliği Programı) kapsamındaki finansal araçlardan faydalanabilmesini sağlamak ve COSME kapsamında KKTC özelinde ayrı bir program oluşturulmasını sağlamak üzere lobi faaliyetleri yürütmek. • COSME Programı hakkında sanayicilerin bilgilendirilmesi	• KKTC'de yatırım yapan girişim sermayesi sayısı • KKTC'de yatırım yapan yatırım bankası sayısı • COSME Lobi faaliyeti (görüşme sayısı) • KKTC için geliştirilmiş COSME Programı • COSME bilgilendirme toplantı sayısı	2021 yılına kadar ve sürekli	Başbakan Yardımcılığı ve Maliye Bakanlığı	KKTC Merkez Bankası, AB Koordinasyon Merkezi Ekonomi ve Enerji Bakanlığı KTSO
2.3.4. Faiz oranlarının düzenlenmesi	• Sanayinin teşvikine yönelik faiz düzenlemelerinin yapılmasının sağlanması • Finansal kurumlar ile kamu kurumlarının işbirliği ile sanayi işletmesi olan KOBİ statüsündeki şirketlerin yatırımlarının ve yatırım malı alımlarına ilişkin finansman desteklerinin oluşturulması • Faktoring ve Leasing Yasal mevzuatının tamamlanması ve	• KOBİ'lere yönelik geliştirilen finansal destek sayısı • Faktöring ve leasing mevzuatının 2017 sonuna kadar uygulamaya alınacak etkinlikte yayınlanması	2017-2018	Başbakan Yardımcılığı ve Maliye Bakanlığı	KKTC Merkez Bankası, Ekonomi ve Enerji Bakanlığı,

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	uygulamaya alınması				
2.3.5. Uluslararası yatırımcı ve şirketler ile know-how ve finans ortaklıklarının teşvik edilmesi	• Yurtdışı fonlara ve yatırım ortaklıklarına erişim için bilgilendirme • Uluslararası yatırımcı şirketlerin KKTC'ye çekilmesine yönelik lobi faaliyetlerinin yürütülmesi • Uluslararası projelere katılım için teşviklerin geliştirilmesi	• Sanayi sektörüne yapılan bilgilendirme ve tanıtım sayısı • Yabancı sermaye giriş oranında artış • Katılım sağlanan uluslararası proje sayısı • Uluslararası projelere katılım sayısı	2017-2021	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	YAGA, Dış Temsilcilikler
2.3.6. Öncelikli sektörlerde kapasite gelişimi veya teknoloji yatırımı yapılmasına yönelik yatırımların finansmanı	• Öncelikli sektörlerde kapasite gelişimi veya teknoloji yatırımı yapılmasına yönelik yatırımların uzun vadeli ve uygun şartlarda kredilendirilmesi • Öncelikli sektörlerde yatırımın kredilendirilmesine yönelik olarak kamu bankaları (KKTC, TC Bankaları), Dünya Bankası, EBRD vb. bankalar ile ortak programlar geliştirmek.	• Öncelikli sektörlere yönelik kredi program sayısı • Öncelikli sektörlere yönelik kredi program tutarı • Krediden faydalanan firma sayısı	2017-2021	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	YAGA, KOBİGEM, Kalkınma Bankası, Ticari Bankalar
2.3.7. Kredi Garanti Fonunun etkinliğinin ve fonksiyonlarının geliştirilmesine yönelik mevzuat düzenlemesinin yapılması	• Bu alanda TC tarafından geliştirilen sistemin KKTC'de uyarlanması konusunda Türkiye'deki ilgili kurumlar ile işbirliği yapmak • Bu alanda işletmelerin sorunlarını giderecek düzenlemelerin hayata geçirilmesini sağlamak.	• TC'de ilgili kurumlarla yapılan toplantı sayısı • 2021 yılına kadar KGF'nin etkinliğini artıracak düzenlemeleri yapmak.	2017-2021	Başbakan Yardımcılığı ve Maliye Bakanlığı, Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KOBİGEM, DPÖ KKTC Merkez Bankası

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar

6.3.2.4. Organize Sanayi Bölgelerini Geliştirmek

Tablo 6-9: Stratejik Odak 2, Hedef 4: Organize Sanayi Bölgelerini Geliştirmek

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
2.4.1. Organize Sanayi Bölgeleri Yasasının düzenlenerek OSB yönetimlerinin bölgedeki işletmeler tarafından sağlanmasınailişkin güncellemenin yapılması, OSB yönetiminin özerkleştirilmesi	• Mevcut yönetmeliğin başarılı ülke uygulamaları da dikkate alınarak 2017 sonuna kadar güncellenmesi • OSB yasasının OSB'lerde bulunan işadamlarının seçeceği yönetim kurulları vasıtasıyla yapılmasını sağlayacak düzenlemelerin yapılması	• Belirlenen takvimde yönetmeliğin yayınlanması	2017-2019	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı, Sanayi Dairesi	KTSO
2.4.2. Yüksek teknoloji ve katma değer yaratan sanayi yatırımları için gerekli alt yapının kurulması	• İleri teknoloji OSB fizibilitesinin 2018 sonuna kadar yapılması • Yüksek teknoloji ve katma değer yaratan sanayi yatırımları için Organize Sanayi Bölgesi (OSB) kurulmasına yönelik çalışma yapılması ve uygulamaya geçirilmesi • Bakanlıkla istişare içerisinde hangi bölgelerde OSB'lerin kurulacağına ilişkin tanımlamaların yapılması.	• Fizibilite tamamlanma tarihi • Yüksek teknoloji yatırımlarının kümelenmesine yönelik olarak oluşturulan OSB'nin plan döneminde yapılandırılması	2018 - 2025	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı, Sanayi Dairesi	KTSO, YAGA
2.4.3. Sanayi Bölgelerindeki yetersiz kapasite ve altyapı sorunlarının çözülmesi	• 2017 sonuna kadar mevcut OSB'lerde altyapı ihtiyaçlarının analiz edilmesi ve önceliklendirilmesi	• İhtiyaç analizi raporu/OSB sayısı • OSB alt yapısı için sağlanan fon	2017-2021	Sanayi Dairesi	KTSO

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	• Öncelikler doğrultusunda alt yapının iyileştirilmesine yönelik takvimin belirlenmesi • OSB kuruluş izni kapsamında alt yapı gerekliliklerini de içeren asgari standartların tanımlanması • Alt yapı geliştirmeye yönelik fon ve desteklerin sağlanması • Mevcut OSB'lerde alt yapının 2021 yılına kadar uluslararası standartlara ulaştırılması	tutarı/OSB sayısı • Yapılanması tamamlanan OSB sayısı			
2.4.4. Kontrolsüz gelişip konut alanlarında sıkışmış imalat atölyelerinin OSB'lere transferi konusunda gerekli düzenlemelerin ve teşviklerin geliştirilmesi	• Konut alanlarında bulunan imalat atölyelerine ilişkin envanterin 2017 sonuna kadar çıkartılması • Bu atölyelerin küçük sanayi sitelerine taşınmasını teşvik edecek alt yapının 2021 yılına kadar kurulması • Atölyelerin kurulacak sanayi sitelerine taşınmasını teşvik edecek uygulamaların geliştirilmesi	• İmalat atölyeleri envanteri • Küçük sanayi sitelerine taşınan atölye sayısı/Toplam atölye sayısı	2017-2021	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	Şehir Planlama Dairesi, Sanayi Dairesi
2.4.5. Tarım ve sanayi sektörünün entegrasyonu	• Tarıma dayalı sanayi girdisini oluşturan bitkisel ve hayvansal ürünlerin işlenmesine yönelik tesislerin uluslararası gıda güvenliği standartlarını karşılayacak alt yapıya sahip tarıma dayalı ihtisas OSB'lerinde yapılandırmak.	• Kurulan ihtisas OSB sayısı	2017-2025	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı,

6.3.2.5. Mevzuatta AB Uyumunu Sağlamak

Tablo 6-10: Stratejik Odak 2, Hedef 5: Mevzuatta AB Uyumunu Sağlamak

Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
2.5.1. AB koordinasyon Merkezinin yasasının çıkarılması ve altyapısının güçlendirilmesi	• Yasanın 2017 sonuna kadar çıkartılması ve AB Müktesebatına uyum için gerekli idari yapılanmasının sağlanması • AB Koordinasyon Merkezi kurumsal yapısının 2018 yılına kadar oluşturulması	• İlgili yasanın belirlenen takvimde yayınlanması • Merkezin belirlenen takvimde faaliyete başlaması	2017-2018	Başbakanlık	AB Koordinasyon Merkezi
2.5.2. AB uyum yasalarının tamamlanması ve uygulamaya alınması.	• Uyum yasası hazırlama takviminin 2017 başında yayınlanması • Uyum yasalarının 2021 yılına kadar tamamlanması	• 2017 başı takvim • 2021 yılına kadar uyumun sağlanması	2017-2021	Başbakanlık	AB Koordinasyon Merkezi, İlgili Bakanlıklar

6.3.2.6. Sanayi Strateji Belgesini Mevzuatlaştırmak

Tablo 6-11: Stratejik Odak 2, Hedef 6: Sanayi Strateji Belgesini Mevzuatlaştırmak

Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
2.6.1. Sanayi Strateji Belgesinin Yasalaştırılması	• Sanayi Strateji Belgesinin uygulama etkinliğini sağlamak üzere ilgili yasal düzenlemenin yapılması ve yayınlanması	• İlgili yasal düzenlemenin belirtilen takvimde yapılması	2016 sonuna kadar	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	Başbakanlık
2.6.2. Sanayi stratejisi ile KOBİ stratejisi arasında entegrasyonu sağlamak	• KOBİ Stratejisini geliştirmek • Sanayi stratejisi ile KOBİ stratejisi arasında entegrasyonu sağlamak	• KOBİ Strateji Belgesi	2017 Haziran sonuna kadar	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KOBİGEM
2.6.3. Sanayi Stratejisiyle ilgili kamu kurumları arasındaki koordinasyonun sağlanması	• Kamu kurumlarının koordinasyonunu sağlayacak veri tabanı alt yapısının kurulması ve atanmış sorumlulukların gerçekleşme düzeylerinin ortak veri tabanında izlenmesinin sağlanması • Sanayi stratejisinin uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik kurul ve komitelerin oluşturularak Koordinasyonu sağlayan Bakanlık tarafından bu kurulların etkin çalışmasının sağlanması	• Alt yapı ve kurulların oluşturulması • Kurulların çalışma performansı	2017-2021	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	

Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
2.6.4. İzleme ve değerlendirme alt yapısının kurulması	• Sanayi Stratejisinin düzenli olarak gözden geçirilmesi, ihtiyaçlara ve gelişmelere bağlı olarak güncellenmesi, geliştirilmesi, uygulanması ve izlenmesi konularında Sanayi Dairesi ve KOBİGEM kurumsal kapasitesinin geliştirilmesi.	• İzleme ve Yönlendirme Kurulu'nun oluşturulması • Bakanlık kurumsal kapasitesinin koordinasyonu sağlayacak düzeyde geliştirilmesi	2017-2021	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	Sanayi Dairesi, KTSO, DPÖ, KOBİGEM

6.3.3. Stratejik Odak 3: Sanayi Sektörünün İhtiyaç Duyduğu Kaliteli İş Gücünü Sağlamak

6.3.3.1. Eğitim Politikalarının Sanayi Sektörleri İhtiyaçları Doğrultusunda Yeniden Yapılandırılması

Tablo 6-12: Stratejik Odak 3, Hedef 1: Eğitim Politikalarının Sanayi Sektörleri İhtiyaçları Doğrultusunda Yeniden Yapılandırılması

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
3.1.1. Eğitim politikasının güncellenmesi	• Ülke sanayi stratejisi kapsamında belirlenen sanayi envanteri ve gelecek 10-20 yılda ülkede gelişecek yeni iş kolları dikkate alınarak sanayinin ihtiyaç duyduğu mesleki yetkinliklerin 2017 sonuna kadar tespit edilmesi amacıyla bir araştırma yapılması • Yapılan araştırma sonuçları da dikkate alınarak mesleki eğitim strateji ve politikalarının tanımlanması • Bu politikalar doğrultusunda eğitim müfredatının revizyonu ve geliştirilmesi • Belirlenen politikalar doğrultusunda okullaşmanın sağlanması, meslek liselerinin yaygınlaştırılması • Meslek okullarının sanayi ihtiyaçlarına yönelik ara eleman yetiştirmesi, meslek liselerinin cazip hale gelmesi • Sanayi Odasının, OSB'lerde meslek okulu açma konusundaki girişimlerinin teşvik edilmesi ve	• Mesleki yetkinliklerin tanımlanması • Kurulan meslek okulu sayısı • Sanayi ihtiyacına bağlı olarak kurulan ihtisas alanı sayısı • Bu alanlardan mezun olan öğrenci sayısı • Meslek okulu kurulmasına yönelik verilen destek miktarı • Sanayi ve ticaret odaları ve OSB ler tarafından kurulan mesleki okul sayısı • Kurumsal sosyal sorumluluk kapsamında sanayicilerin işbirliği ile faaliyete geçen okul sayısı	2017-2025	Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı	KTSO, Üniversiteler, Ekonomi ve Enerji Bakanlığı, KTEZO

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	desteklenmesi, bu doğrultuda yer, vergi indirimi ve finansal desteklerin sağlanması • Sektörel birliklerin ve şirketlerin kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleri kapsamında meslek okulu yapılandırmalarına yönelik yer, vergi indirimi ve finansal desteklerin sağlanması				
3.1.2. Mesleki tanımların ve standartların oluşturulması	• Mesleki yeterliliğin sağlanmasına temel olacak meslek tanımlarının uluslararası standartlara uygun olarak yapılması ve yasalaştırılması • Mesleki eğitim programlarının AB normlarıyla uyumlu olan eğitim standartlarına göre 42 meslek alanı ve bu meslek alanlarına ait 197 meslek dalında yapılandırılması. • Mesleki yeterliliklerin geliştirilmesine yönelik kamu yönetimi organizasyon ve süreçlerinin yapılandırılması.	• Mesleki yeterlilik Kurumunun yapılandırılması • Meslek tanımlarının oluşturulması • AB ile uyumlandırılan mesleki eğitim programı sayısı	2017-2020	Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı	Üniversiteler, AB Koordinasyon Merkezi, KTSO, KTEZO

6.3.3.2. İstihdam Ortamının İyileştirilmesi

Tablo 6-13: Stratejik Odak 3, Hedef 2: İstihdam Ortamının İyileştirilmesi

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
3.2.1. İstihdam ortamının iyileştirilmesi	• İş Bulma Merkezi-Sanayi işbirliği ile sanayinin ihtiyaç duyduğu alanlarda mesleki gelişimin ve staj imkanlarının sağlanması • İş Bulma Merkezi- sanayi ve ilgili mesleki örgütler işbirliği ile sektör bazlı istihdam ve mesleki gelişim projelerinin geliştirilmesi ve uluslararası fonlar ile desteklenmesi	• Mesleki gelişim programı sayısı • Sanayide staj sağlanan öğrenci sayısı • İstihdama yönelik proje sayısı ve istihdam destek projelerinden faydalanan firma sayısı • İşveren ile iş arayanı buluşturan veri tabanının hedef döneminde yapılandırılması	2017-2020	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı	Çalışma Dairesi, Ekonomi ve Enerji Bakanlığı

6.3.3.3. Üniversite, Meslek Yüksek Okulları Ve Sanayi İşbirliğinin Geliştirilmesi

Tablo 6-14: Stratejik Odak 3, Hedef 3: Üniversite, Meslek Yüksek Okulları Ve Sanayi İşbirliğinin Geliştirilmesi

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
3.3.1. İş gücünün Ülke Sanayi Sektör İhtiyaçları Doğrultusunda Yetkinliğinin Geliştirilmesi	• Meslek liselerinin yaygınlaştırılması • Meslek okullarının sanayi ihtiyaçlarına yönelik ara eleman yetiştirmesi, meslek liselerinin cazip hale gelmesi, eğitim	• Sektör bazlı nitelikli personel ihtiyacına yönelik olarak mezun olan öğrenci sayısı • Sektör firmalarında	2017-2025	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı, Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı	Üniversiteler, YÖDAK, KTSO, KTEZO

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	alanlarının sanayi ihtiyacına göre belirlenmesi • Sanayi sektörünün meslek liseleriyle olan ilişkilerinin ve işbirliğinin geliştirilmesi, sanayi ve meslek liselerinin geliştirdiği proje sayısının ve işbirliği sayısının artırılması • Meslek liselerinde okuyan öğrencilerin sanayi kuruluşlarında uygulamalı eğitim yapmalarını sağlayacak düzenlemelerin yapılması • Meslek liselerinden mezun olan öğrencilerin sanayi kuruluşlarında istihdam oranının artırılması	staj yapan meslek lisesi/yüksekokul öğrenci sayısı • Meslek liselerinden mezun olan öğrencilerin sanayide istihdam oranı			
3.3.2. Üniversite sanayi işbirliğinin geliştirilmesi	• Üniversitelerin mevcut ve gelişen sanayi ve hizmet alanlarının insan kaynağı ihtiyaçlarını 2018-2019 eğitim dönemine kadar analiz etmesi • Üniversitelerde eğitim branşlarının sanayi ve hizmet sektörünün ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde oluşturulması ve öğrenci kontenjanının da bu ihtiyaca uygun belirlenmesi • Üniversite öğrencilerinin sanayide uygulamalı eğitim almalarını sağlayacak düzenlemelerin yapılması • Sanayi ve üniversitelerin ortaklaşa geliştirdiği ar-ge ve proje sayısının	• İhtiyaç analizi yapan üniversite sayısı ve zamanında tamamlanması • Akademik branşlarını eğitim ihtiyaçlarına uygun yeniden yapılandıran üniversite sayısı • Sanayi sektör firmaları ile üniversiteler arasında ortaklaşa gerçekleştirilen proje sayısı • Üniversite müfredatında	2017-2025	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	K.T. Sanayi Odası Üniversiteler, YÖDAK

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	artırılması	sanayide uygulamalı eğitim yapan öğrenci sayısı			

6.3.4. Stratejik Odak 4: Niş Ürünlerin Markalaşması

6.3.4.1. Ülkemiz Açısından Marka Değeri Olacak Niş Ürünlerin Belirlenmesi ve Markalaşmasının Sağlanması

Tablo 6-15: Stratejik Odak 4, Hedef 1: Ülkemiz Açısından Marka Değeri Olacak Niş Ürünlerin Belirlenmesi

Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
4.1.1. Ülkemiz açısından marka değeri olacak niş ürünlerin belirlenmesi	• 2017 sonuna kadar ülkeye özel ve marka değeri olacak mevcut ve potansiyel niş ürünlerin belirlenmesi ve ürün bazlı sektörel gelişim yol haritasının belirlenmesi • Bu ürünlerin kalite standartlarının 2017 sonuna kadar tanımlanması ve ilgili yönetmeliğin yayınlanması	• Niş ürün tanımlarının ve yol haritasının belirtilen takvimde oluşturulması • Niş ürün Standartlarının belirtilen takvimde yayınlanması	2017 sonuna kadar	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı KOBİGEM, Sanayi Dairesi, K.T. Sanayi Odası
4.1.2. Ürünlerin patent haklarının ve coğrafi tescillerinin alınması	• Bu ürünlerin 2019 yılına kadar uluslararası marka coğrafi işaret tescillerinin alınması	• Coğrafi tescil alınan ürün sayısı • Uluslararası coğrafi tescili alınan ürün sayısı	2017-2019	KTSO	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı, Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı Resmi Kabz ve Mukayitlik Dairesi,
4.1.3. Niş ürünlere yönelik destek programları geliştirmek ve uygulamak	• Niş ürünlerin üretimini yapan mevcut sanayinin ihtiyaç analizinin yapılması ve rekabet gücünü etkileyen engellerin tespit edilmesi, aksiyonların planlanması • Kümelenme stratejilerinin	• Niş ürünlerin üretimine ve markalaşmasına yönelik teşvik sayısı • Niş ürün üretimi yapan sektör firmalarının yatay ve	2017-2021	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	DPÖ, YAGA, KOBİGEM, Sanayi Dairesi, KTSO

Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	belirlenmesi ve küme faaliyetlerinin teşvik edilmesi • Niş ürünlerin üretilmesine yönelik yatırım ve kapasite gelişim teşviklerinin 2017 yılında yayınlanması • Niş ürünlerin ihracatına yönelik teşviklerin belirlenmesi ve uygulamaya alınması • Hibe, sıfır/düşük faizli kredilerde önceliğin niş ürünlere verilmesi	dikey kümelenme sayısı • Niş ürün üreten firmalara yönelik hibe programı çağrı sayısı			
4.1.4. Niş Ürünlerin Pazarlanmasına Yönelik Hedef Pazarların Tanımlanması ve Geliştirilmesi	• Hedef pazarların belirlenmesi ve hedef pazarlara yönelik pazar araştırmasının 2017-2018 döneminde yapılması • Hedef pazarlara yönelik yurt dışı heyetlerin düzenlenmesi ve ilgili sanayicilerin katılımının teşvik edilmesi • Hedef pazarlarda fuarlara katılımın teşvik edilmesi • Hedef pazarlardan alım heyetlerinin KKTC'ye getirilmesi ve ikili iş görüşmelerinin gerçekleştirilmesi	• Hedef Pazar Araştırma Raporunun planlanan zamanda yayınlanması • Hedef pazarlara yönelik gerçekleştirilen yurt dışı heyet sayısı • Hedef pazarlara doğru düzenlenen heyetlere katılım sağlayan firma sayısı • İkili iş görüşmesi yapan firma sayısı • Ticari/stratejik işbirliği geliştiren firma sayısı	2017-2021	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KOBİGEM, Sanayi Dairesi, Ticaret Dairesi, K.T. Sanayi Odası, K.T. Ticaret Odası
4.1.5. Niş ürünlerin markalaşması	• Kamu ve ilgili STK'ların işbirliği ile yurt içi ve yurt dışında niş ürünlerin tanıtımına yönelik	• Niş ürünlerin tanıtımına yönelik yapılan yurt içi ve	2017-2021	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KOBİGEM, Sanayi Dairesi, Ticaret Dairesi, K.T. Sanayi

Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	kampanya ve reklamların yapılması • Sanayicilere yönelik olarak niş ürünlerin markalaşma, tanıtım ve pazarlama desteklerinin artırılması ve bu alanda yapılan yatırım ve harcamaların desteklenmesi • Türkiye'deki yapılara benzer bir şekilde Tanıtım Grupları'nın oluşturulması ve desteklenmesi • Niş ürün marka bilinirlik oranının belirlenecek periyotlarda ölçümlenmesi ve değerlendirilerek Tanıtım Grubu aksiyonlarının güncellenerek geliştirilmesi	yurt dışı kampanya sayısı • Niş ürün satışlarında artış oranı • Markalaşma desteği. alan niş ürün üretici sayısı/ Sanayicilere sağlanan markalaşma destek sayısı • Niş ürün tanıtım grup sayısı • Tanıtım gruplarının etkinlik sayısı • Sektör bazlı niş ürün marka bilinirlik oranı		İlgili STÖ'ler	Odası, K.T. Ticaret Odası
4.1.6. Hammadde kalite ve arzının yeterliliğinin sağlanması	• Tarım sektöründe reform yapılarak hayvan hastalıklarının eradikasyonunun sağlanması • Yeni yem bitkilerinin arzının artırılması • Küçükbaş hayvanların üretiminin artırılması • Hammadde arz güvenliğinin ve kalitesinin sağlanması (üzüm, harnup) • Yeni tarım arazilerinin açılması (zeytin, üzüm, harnup , babutsa vb.) • İyi tarım uygulamaları ve sertifikalı tarımsal üretimin teşvik edilmesi.	• İyi tarım uygulama sertifikası alan firma/tarım alanı sayısı • Tarımsal üretim artış oranı • Açılan yeni tarım alanı (hektar)	2017-2021	Tarım ve Doğal Kaynaklar Bakanlığı	Tarım Dairesi, Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Hayvancılık Dairesi

6.3.5. Stratejik Odak 5: Yenilikçi Ve Ar-Ge'ye Dayalı Sanayinin Geliştirilmesi

6.3.5.1. Ar-Ge Teşvik Ekosistem Oluşumunun Sağlanması

Tablo 6-16: Stratejik Odak 5, Hedef 1: Ar-Ge Teşvik Ekosistem Oluşumunun Sağlanması

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
5.1.1. Yasal alt yapının geliştirilmesi	• Ar-ge ve yenilikçilik ekosisteminin oluşturulmasına yönelik alt yapı, organizasyon ve teşvik sisteminin tanımlanmasına yönelik yasal düzenlemenin yapılması ve AB uyumunun yapılması	• Belirtilen takvimde yasal düzenlemenin yapılması	2017-2018	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	Üniversiteler, KTSO
5.1.2. Teknoloji transfer merkezlerinin geliştirilmesi	• Teknoparkların oluşturulmasına yönelik mevzuatın oluşturulması • Teknoparkların kurulması ve mevcut teknoparkların işlevinin artırılması • Teknoparklarda kuluçka merkezlerinin oluşturulması • Kuluçka merkezlerinin yasal mevzuatının ve alt yapısının oluşturulması. • Kuluçka Merkezi mevzuatının yayınlanması • Kuluçka merkezlerinin finansmanının yapılması. • Teknopark Kuluçkanın Sanayi Odası ve ilgili sivil toplum örgütlerinin ve üniversitelerinde katılımı ile alt yapısı, sanayi firmalarının ve	• Teknopark ve kuluçka merkezleri mevzuatının yayınlanması • Teknopark sayısı • Teknoparklarda oluşturulan kuluçka merkezi sayısı • Kuluçka merkezlerine sağlanan finansman tutarı • Kuluçka merkezine katılım sağlayan mesleki kuruluş, STK ve özel sektör firması sayısı	2017-2020	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KTSO, KOBİGEM, Üniversiteler

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	OSB'lerin yakınlığı ve paydaş ilişkileri açısından en uygun bölgede kurulması				
5.1.3. Bilişim sektörünün potansiyelinin geliştirilmesi	• Bilişim sektöründe yazılım geliştirmeye yönelik teşvik ve desteklerin geliştirilmesi • Bilişim sektöründe faaliyet gösteren firmaların teknoparklarda ve kuluçka merkezlerinde geliştirilmesi • Geliştirilen yazılımların ticarileştirilmesine yönelik pazarlama, satış ve markalaşma desteklerinin verilmesi • Bilişim firmalarının uluslararası markalaşmış yazılımların ihtiyaç duyduğu geliştirmeler konusunda tercih edilen tedarikçi olmalarını sağlayacak yetkinlik gelişimlerinin sağlanması • Bilişim firmalarının uluslararası markalaşmış yazılım firmalarına doğru pazarlama ve işbirliklerinin desteklenmesi	• Bilişim sektöründe markalaşan ve ticarileşen yazılım sayısı • Uluslararası markalaşmış yazılım firmaları adına çalışan bilişim firması sayısı ve satılan hizmet cirosu	2017-2025	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KTSO, KOBİGEM,
5.1.4. Teknoloji geliştirmede sanayi-üniversite işbirliğinin geliştirilmesi	• Sanayi kuruluşlarının teknoloji geliştirme veya teknoloji transferi konularında desteklenmesine ilişkin süreçlerde üniversite veya araştırma kuruluşlarıyla işbirliğinin pozitif yönde ayrıştırılarak desteklenmesi	• Sanayi –üniversite teknoloji transferi proje sayısı	2017-2025	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KTSO, KOBİGEM, Üniversiteler

6.3.5.2. Sanayide Teknolojik Gelişimin ve Yenilikçi Dönüşümün Sağlanması

Tablo 6-17: Stratejik Odak 5, Hedef 2: Sanayide Teknolojik Gelişimin ve Yenilikçi Dönüşümün Sağlanması

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
5.2.1. Sanayi şirketlerinin verimli, esnek ve kapasitesi değişken ileri üretim teknolojilerinde çalışmasının teşvik edilmesi	• Sanayi envanterinde bulunan firmaların teknoloji analizinin yapılması ve alt sektör bazında mevcut teknolojilerin iyi örneklerle kıyaslanması • Alt sektör üretim teknolojilerinin bu doğrultuda geliştirilmesine yönelik teknoloji teşvik kredi ve destek programlarının geliştirilmesi ve uygulamaya alınması	• Teknoloji analizi yapılan sanayi envanteri firma sayısı • Üretim teknolojisi geliştirmeye yönelik teşvik ve kredi destek sayısı • Kredi ve teşviklerden faydalanan firma sayısı	2017-2018 2018-2025	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KTSO
5.2.2. Bilgi ve teknoloji tabanlı yenilikçi ve ihracata yönelik sanayinin desteklenmesi	• İhracat yapan veya yapma potansiyeline sahip, bilgi ve teknoloji tabanlı, yenilik yapma ve büyüme eğiliminde olan sanayi şirketlerinin desteklenmesi	• Bilgi ve teknoloji tabanlı ihracatta artış	2017-2025	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KTSO
5.2.3. Sanayinin bilgi ve iletişim teknolojilerini etkin kullanımının sağlanması	• Şirketlerin web sitelerinin rekabetçi ve e-ticarete olanak sağlayacak yetkinlikte oluşturulmasının sağlanması • Şirketlerin e-ticaret yetkinliğinin geliştirilmesine yönelik eğitimlerin verilmesi • Şirketlerin iş yönetimine ilişkin yazılım alt yapılarının geliştirilmesine destek verilmesi • Şirket çalışanlarının ofis	• E-ticaret sitesi yapılandıran firma sayısı • Ofis programları ve temel yazılım programlarına yönelik açılan eğitim sayısı • Bu alanda eğitilen firma başına personel sayısı	2017-2021	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KTSO, KOBİGEM,

Alt Hedef	İlgili Faaliyet	Performans Göstergesi	Hedef Gerçekleştirme Süresi	Sorumlu Kurum	İşbirliği Yapılacak Kurumlar
	programları ve temel yazılım programlarını kullanmaya yönelik yetkinliklerinin geliştirilmesi amacıyla eğitim kampanyalarının geliştirilmesi				
5.2.4. Sanayinin teknoloji transferi konusunda yetkinleştirilmesi	• Teknolojik Transfer ofislerinin kurulması • Teknoparklarda sanayinin Ar-ge ve Ür-ge yapmasına olanak sağlayacak teknolojik alt yapıların kurulmasına yönelik teşvik ve desteklerin geliştirilmesi • Katmadeğeri yüksek ve ileri teknoloji üretimi yapacak sanayinin teşvik edilmesi, bu doğrultuda yer, vergi, finansman desteklerinin sağlanması	• Kurulan teknolojik transfer merkezi sayısı • Yüksek teknoloji üretimi konusunda girişim yapan firma sayısı	2017-2021	Ekonomi ve Enerji Bakanlığı	KTSO, Başbakanlık, KOBİGEM, Üniversiteler, K.T. Ticaret Odası

7. Uygulama Etkinliğinin İzlenmesi ve Koordinasyonu

7.1. Faaliyet ve Sorumluluklar

Sanayi stratejisinin hayata geçirilmesine yönelik olarak hazırlanmış olan hedeflerin ve eylem planının hayata geçirilmesi sorumlu kurum ve kuruluşların be hedefleri aksiyon planına dönüştürmesi ve uygulamasını etkin olarak yürütmesi ile mümkün olacaktır. Bu kapsamda yapılması gereken faaliyetler ve sorumluluklar aşağıda tanımlanmaktadır;

1. Sanayi stratejisinin mevzuatlaştırılması
2. Sanayi stratejisinin dünya, bölge, ülke ekonomi, sosyal politik yapısında değişime ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak güncellenmesi kritik öneme sahiptir, bu nedenle strateji belgesinin altışar aylık periyotta uygulamalarının izlenmesi, var ise gerekli güncellemelerin yapılması, uygulamanın ve performansının raporlanması, her üç yılda bir de bütünsel olarak ele alınarak geniş kapsamlı değerlendirilmesi ve güncellenmesi sağlanmalıdır.
3. Tanımlanan hedeflerin ilgili kurumların stratejik plan ve iş planlarının bir parçası haline dönüştürülmesi
4. Kurumların kendi stratejik planları doğrultusunda tanımlanan hedeflerin uygulanmasına yönelik düzenlemelerin yapılması, uygulanması ve uygulama etkinliğinin izlenmesine ve sürekliliğin sağlanmasına yönelik mekanizmaları tanımlaması ve etkinleştirmesi
5. Sanayi stratejisinin hayata geçirilmesinden sorumlu kurumların koordinasyonuna ve performanslarının izlenmesine yönelik koordinasyonu sağlayacak organizasyon, sistem alt yapısının oluşturulması, görev ve sorumlulukların tanımlanması, toplantı mekanizmalarının oluşturulması ve gerekli kaynakların ayrılması gereklidir.
6. Sanayi stratejisi kapsamında belirlenen faaliyetlerin ilgili kurum ve kuruluşların koordinasyonu ve işbirliği ile belirlenen takvimde ve yeterli düzeyde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğinin düzenli olarak izlenmesi ve değerlendirilmesi, izleme ve değerlendirme fonksiyonunun kamu otoritesi adına; Ekonomi ve Enerji Bakanlığı başkanlığında ilgili kamu kuruluşları temsilcileri ve STK'ların da katılımcı olduğu bir İzleme ve Yönlendirme Kurulu tarafından gerçekleştirilmesi. İzleme ve Yönlendirme Kurulunda ilgili kurumlardan katılımın sağlanması ve kurul performansının düzenli izlenmesi.
7. Kamunun eşgüdüm halinde çalışmasına olanak sağlayacak, bilgi analizini ve karar almayı kolaylaştıracak entegre bir veri tabanı oluşturulması.
8. İzleme ve değerlendirme sürecine, özel sektör firmaları, kamu yönetimi birimleri, sivil toplum örgütleri vasıtasıyla vatandaşın katılımı da sağlanacak ve katılımcı bir süreç ile sanayi stratejisi eylem planının uygulaması etkinleştirilecektir.

7.2. Sanayi Stratejisi Yönetişim Yapısı

Sanayi Strateji Belgesinin uygulanmasında tüm tarafların üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmesi büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda;

- Strateji belgesinin mevzuatlaştırılması
- İlgili teşvik, program ve desteklerin yayınlanması ve uygulamasının sağlanması
- Alt yapı gelişimi
- Programların yönetimi, koordinasyon ve eşgüdümün sağlanması
- Strateji belgesindeki hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik performansın izlenmesi ve değerlendirilmesi

- Strateji belgesinin dönemsel olarak güncellenmesi sorumluluğu doğrudan yönetişim yapısında yer alan kurum ve kuruluşların temel sorumluluğudur. Bu sorumluluğun gerçekleştirilmesinde işbirliği yapılacak kurum ve kuruluşların desteğinin alınması ve katılımlarının sağlanması başarı için kaçınılmazdır.

Aşağıdaki şekilde KKTC Sanayi Stratejilerinin uygulamasında sorumlu kurumsal yapılar ve birincil seviyede işbirliği yapılacak kurumlar gösterilmektedir.

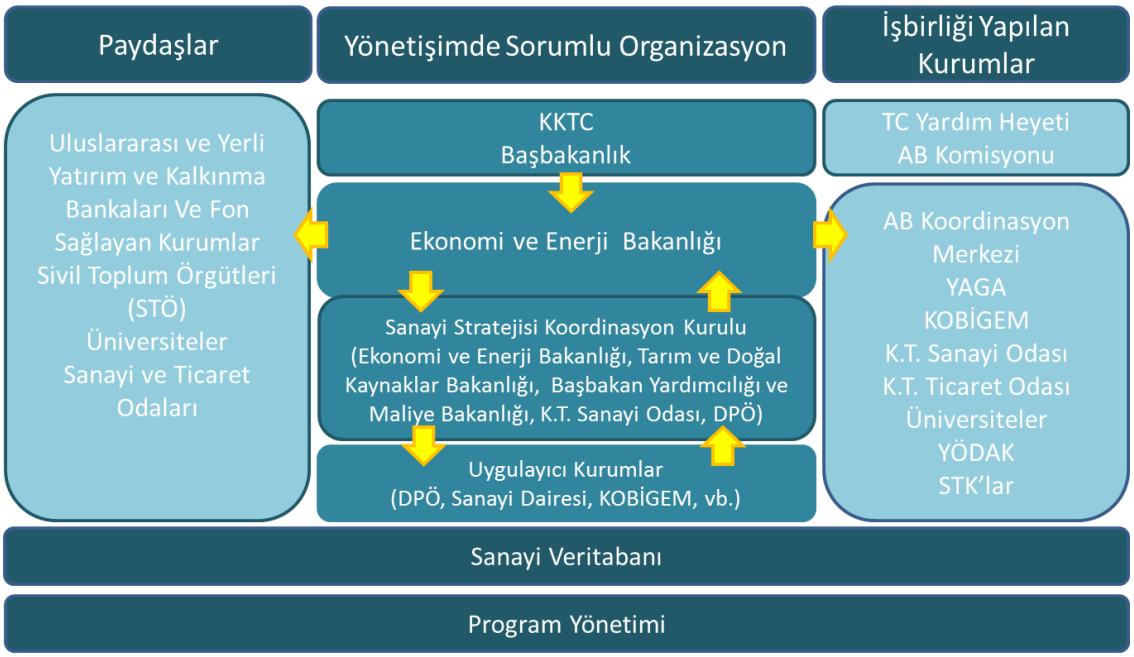

Şekil 7-1: Şekil 1 KKTC Sanayi Stratejisi Yönetişim Yapısı

Şekilden de görüleceği üzere Sanayi Stratejisinin yönetim yapısı ve sorumluluklar aşağıdaki gibidir:

- KKTC Başbakanlık; En üst düzeyde sanayi stratejisinin uygulanmasına liderlik yapmak ve uygulama performansını izlemek.
- Ekonomi ve Enerji Bakanlığı:
  - Sanayi strateji belgesinin paydaşlar ile paylaşılması ve görüşlerin alınması
  - Sanayi strateji belgesinin paydaş görüşleri doğrultusunda güncellenerek yayına hazır hale getirilmesi
  - Sanayi Strateji Belgesinin ve Uygulama takviminin mevzuatlaştırılarak uygulamanın başlatılması
  - Sanayi Stratejisi Koordinasyon Kurulunun oluşturulması, organizasyon yapısı, sorumluluklar ve toplantı düzeninin tanımlanarak uygulamaya alınması
  - Kurula başkanlık yapılması
  - Kurul toplantı kararlarının yayınlanması ve paydaşlar ile paylaşılması
  - Sanayi Strateji Belgesinin uygulama etkinliği ve performansı hakkında Başbakanlığın bilgilendirilmesi
- Sanayi Stratejisi Koordinasyon Kurulu;
  - Üçer aylık periyotlarda toplanarak strateji belgesinde tanımlı hedeflerin ve performans göstergelerinin ilerlemesinin değerlendirilmesi,
  - Sorumlu kurumların performansının değerlendirilmesi,
  - Problemlerin veya aksaklıkların tespiti ve giderilmesi konusunda alınacak aksiyonların belirlenmesi, planlanması, ilgili kurumlar ile koordinasyonun sağlanması,
  - Paydaşların görüş ve önerilerinin alınması,

    - Paydaşların uygulama etkinliği konusunda memnuniyetinin ölçümlenmesi
- Uygulayıcı Kurumlar;
    - Strateji belgesi doğrultusunda yayınlanan teşvik ve desteklerin sanayi kuruluşlarına duyurulması ve operasyonel süreçlerin yönetimi, izleme ve değerlendirmesinin yapılması,
    - Gerekli eğitim ve programların geliştirilerek sanayicilerin bilgilendirilmesi
    - Proje yönetiminin yapılması.
- İşbirliği Yapılacak Kurumlar; Sanayi strateji ve hedeflerinin gerçekleştirilmesinde desteği alınacak kurum ve kuruluşları ifade eder.

7.3. Sonuç

Detaylı bir mevcut durum analizi çalışması ve tüm paydaşların katıldığı grup çalışmalarında katılımcı bir süreç ile tanımlanan KKTC Sanayi 2025 vizyonu, stratejik amaç ve hedefleri doğrultusunda geliştirilmiş olan bu belge, paydaş görüşlerinin alınması ile son halini almıştır. Mevzuatlaştırılacak, yönetişim yapısı oluşturulacak ve ilgili tüm tarafların sorumluluğunda etkin bir şekilde uygulanması sağlanarak, uygulama etkinliği ölçümlenerek belirlenen hedeflere uyum sağlanacaktır.

www.kuzeykibrissanayi.com

KIBRISTÜRK
sanayi odası
CYPRUSTURKISH
chamber of industry